

Medvode

Dom 373

PETDESET let..

KULIŽNICA MEDVODE

373.3(497.4 Preska)(082)

11004499

COBISS c

TOPOL

Kjer je učenje zabava!

50 let Podružnične šole Topol

50 let
Podružnične šole Topol

50 let Podružnične šole Topol

Zbornik so pripravili:

Darja Šinko,

Pavla Petač,

Polona Kozlakar,

Simona Jarc in

učenci POŠ Topol v jubilejnem letu 2005.

Uredila in lektorirala: Pavla Petač

Odgovarja: Primož Jurman

Fotografije:

učenci in učitelji POŠ Topol, arhiv

Založnik:

Založba G

oblikovanje in tisk:

GRAFEX group

Naklada:

2000 izvodov

Maj 2005

11004499

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

373.3 (497.4 Preska) (082)

PETDESET

50 let podružnične šole Topol / (zbornik so pripravili Darja Šinko ... (et. al.) ; fotografije učenci in učitelji POŠ Topol, arhiv). - Ljubljana : založba G, 2005

ISBN 961-91119-4-X

1. Šinko, Darja 2. Osnovna šola (Preska). Podružnična šola (Topol)
219996416

Kazalo

1. del zbornika

UVODNIK: g. Primož Jurman	5
ŠOLSTVO PRI SV. KATARINI SKOZI DESETLETJA	7
ŠOLA DANES	20
DRAMSKI KROŽEK	21
PEVSKI ZBOR	23
TRŽNICA	27
SPOMINI NEKDANJIH UČENCEV IN UČITELJEV	29
POVEDALI SO MI	40
ZNANI KATARINČANI	45
UČENCI KI SO ZAKLJUČILI ŠOLANJE NA KATARINI	49
UČITELJI	50

2. del zbornika - učni poti

UČNI POTI	59
<i>PO SLEDEH DIVJEGA PETELINA</i>	61
- PRI KOZOLČKU	62
- PORENTOV VODNJAK	62
- KMETIJA MAMOVEC	63
- SV. JAKOB	63
- ROG	64
- JETRBENK	65
- CERKEV SV. KATARINE	66
- VREMENSKA HIŠICA	67
<i>PO POTI SUHIH HRUŠK IN KRAŠKIH POJAVOV</i>	68
- PARKIRIŠČE	69
- KAPELICA	69
- KAŽIPOT	70
- SPOMENIK NOB	70
- OSTANKI 2. SV. VOJNE	71
- KAMNOLOM	71
- KMETIJA PR' LENART	71
- PLEZALNA STENA	74
- KRAŠKA PLANOTA RAVNIK	74
- VRTAČA	75
Zahvala	85

Uvodnik

Ravnatelj - g. Primož Jurman

V življenju pride čas, ko ob pomembnejših datumih obstanemo, se ob praznovanju obletnic ozremo nazaj na prehojeno pot, hkrati pa pogled usmerimo v prihodnost. Tudi pri obeleževanju pomembnih datumov v šolskem prostoru ni nič drugače.

V sklop Osnovne šole Preska sodi Podružnična osnovna šola na Topolu, najvišje ležeča popolna osnovna šola s kombiniranim načinom pouka na tem koncu Slovenije. Letos šteje 50 let! Čeprav je nekoliko manjša in drugačna kot ostale šole, v letošnjem šolskem letu jo obiskuje nekaj več kot dvajset učencev, smo prav zaradi tega nanjo zelo ponosni. Predvsem pa smo ponosni na dosežke njenih učencev in učiteljev, ki v marsičem prekašajo večje šole.

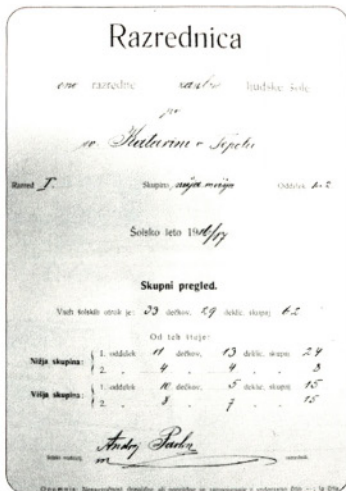
Skrita v nedrjih Polhograjskih Dolomitov in vpeta v čudovitost neokrnjene narave, daje znanje generacijam klenih domačinov. Ti pa so jo vedno plemenitili z bogastvom življenjskih resnic, tako značilnih za preprostega, a vztrajnega slovenskega človeka. Ne samo pedagoško delo, tudi aktivna vloga šole v družbenem življenju in okolju v tistem koncu Polhograjcev pušča v življenju učencev, učiteljev in krajanov nezabrisljivo sled. Oni, ki so v preteklosti tkali, in tisti, ki danes tkejo učiteljsko zgodbo na topolski šoli, vedo, da ima pedagoško delo na Topolu na moč privlačen čar. In trditev, da je šola nekoliko večja družina, kjer učitelji z učenci sobivajo, je hudo resnična.

Zaradi naštetega kaže verjeti in si želeti, da bo tudi naslednjih 50 let čas, v katerem bo ta medvoški šolski dragulj še bolj blestel. In da bodo z njim blesteli učenci in učitelji. Srečno, topolska šola!

*Primož Jurman, univ. dipl. soc.,
ravnatelj OŠ Preska*

ŠOLSTVO PRI SV. KATARINI SKOZI DESETLETJA

Pred letom 1945

Ob 40. obletnici šole, leta 1995, sva s tedanjim g. župnikom Slavkom Kimovcem raziskovala zgodovino šolstva na Topolu.

Žal je bilo od vse dokumentacije ohranjeno le nekaj razrednic (redovalnic) in katalogov učencev. Leta 1941 so namreč Nemci zasedli župnišče poleg cerkve in namestili nemškega učitelja ter zažgali dva voza knjig in ostale dokumentacije: dnevnike, matične liste, šolske kronike. Šolske kronike pa so vedno najboljši dokument za spoznavanje posameznega obdobja.

Za začetek šolstva na Katarini lahko štejemo leto 1877. Register osnovnih šol na strani 715 omenja, da je bila v župnišču pri sv. Katarini ustanovljena prva zasilna šola. Prvi učitelj - župnik je bil Simon Žužek, ki je otroke poučeval 12 let. Ko je bil kot župnik premeščen, so otroci dobili tudi novega učitelja, župnika Franca Dolinarja, ki

jih je poučeval do leta 1904, nato pa štiri leta župnik Janez Meršolj.

To so bile šole "za silo", kot so jim tedaj rekli. Iz koledarja za slovenske učitelje iz leta 1887 je razvidno, da je župnik - zasilni učitelj dobival 500 kron nagrade. Kako zanimiva bi bila tedanja šolska kronika, če bi bila ohranjena!

Veliko pa nam povedo vzroki odsotnosti od pouka, ki so jih tedanji župniki - učitelji vestno beležili. Poleg bolezní so otroci ostajali doma, ker so morali peljati butare k strankam, voziti gnoj na njivo, vlačiti drva. Dekleta so pomagala gospodinjiti in čuvati manjše otroke.

Večkrat pa jih starši enostavno niso pustili v šolo, ker je bilo zanje vsako domače delo pomembnejše. Leta 1908 je službovanje pri Sv. Katarini prevzel župnik Andrej Pavlin. Danes bi mu rekli učitelj z najdaljšim stažem na šoli, saj je bil katarinski učitelj kar 33 let, do leta 1941, ko so ga Nemci odpeljali v izgnanstvo v Srbijo. Najstarejši vaščani se ga še spominjajo. Poučeval jih je

Ad S. Catharinae V. M. in Topol,
cum Eccl. S. Jacobi Ap. in Brozovic.
Patroy. Fund. Rel. N. anm. 465. (Zwischenwärsaru.)
D. Žužek Simon, Parochus.

*Franz Paul Dolinar župnik od 1/3 1889-1904,
ko je odšel v Celovec*

*Janez Avg. Meršolj župnik od 1/904 do 31. maja
1908, ko odšel v Reteteč*

Pregled redov.

Stopnja	Vedenje	Pridnost	Napredek	Zunanje oblike plemenitih izdelkov
1	hvalevredno (hv.)	vztrajna (vztr.)	prav dober (pd.)	prav lična (pl.)
2	povoljno (pov.)	dovoljna (d.)	dober (d.)	lična (l.)
3	primerno (p.)	zadostna (z.)	zadosten (z.)	malo lična (ml.)
4	malo primerno (mp.)	nestanovitna (nst.)	komaj zadosten (kz.)	nelična (nl.)
5	neprimerno (np.)	premala (pm.)	nezadosten (nz.)	nemarna (nm.)

Kodbinsko in krstno ime	Bivaličke	Ime, etno in bivaličke	Čas vstopa
23 Hosec Janica 11. avgust 1908 na Biscarotici	Bivalička 3	11. Janja Hosec 19. prof. Bivalička 3	11.11.1911 11.11.1911 11.11.1911 11.11.1911
19 Kotlobudhar Tomaž 13. avgust 1905 na Biscarotici	Bivalička 6	13. Janja Kotlobudhar prof. Bivalička 6	13.11.1911 13.11.1911 13.11.1911 13.11.1911
45 Andorovič Karel 2. marec 1910 na Topolu	TEČKI 18	2. Janja Andorovič prof. TEČKI 18	2.11.1911 2.11.1911 2.11.1911 2.11.1911
16 Tasovč Janja 5. avgust 1908 na Biscarotici	Bivalička 2	5. Janja Tasovč prof. Bivalička 2	5.11.1911 5.11.1911 5.11.1911 5.11.1911

vse predmete: računstvo, branje, pisanje, prirodopis, verouk, v obdobju med vojnama pa tudi srbohrvaščino.

Od leta 1908 do 1918 je v sosednji župniji Sora služboval pisatelj Franc Saleški Finžgar. Z župnikom Andrejem Pavlinom sta bila dobra prijatelja, zato ga pisatelj omenja tudi v svoji knjigi "Leta mojega popotovanja". Takole pravi: "Bil je dobra duša, zasilni učitelj, kmet in - kovač. V njegovi kovačnici si videl toliko imenitnega orodja, kakor ga težko dobiš v kateri drugi kovačnici ali pri ključavničarju. Ljudem je rad ustregel s svojim kovaštvom. Zelo je bil gostoljuben in ves srečen, ko sem ga

Prihod prvega avtomobila na Sv. Katarino, leta 1927

kdaj pa kdaj obiskal."

Župnik se je leta 1945 iz izgnanstva vrnil na Katarino, vendar mu je tedanja oblast prepovedala poučevati.

1945 - 1955 POUK V ŽUPNIŠČU

"22. oktobra 1945 je pri Sv. Katarini po štirih letih suženjstva zopet zaživela šolska mladina. Zjutraj ob 8h je bila začetna šolska maša (maševal je župnik Andrej Pavlin op.p.), potem pa prvi nagovor staršem in otrokom v šolski sobi."

To je prvi odstavek prve šolske kronike, ki jo je pisala povojna učiteljica Berta Erker. Kot sem že omenila, so bile vse stare šolske in župnijske kronike uničene, ko so leta 1941 župnišče zasedli Nemci.

Prvo povojno desetletje je v šolski kroniki popisano na šestdesetih straneh. Veliko zapisov je zelo pretresljivih, za njimi pa stojijo žalostne usode naših nekdanjih kolegov in njihovih učencev. Učitelji so stanovali v podstrešnih sobah v župnišču, ki so jih naredili še Nemci. Krajevni ljudski odbor je poskrbel za peči in štedilnik. Vsako leto so morali učitelji sami poskrbeti za drva, pri žaganju in spravljanju pa so pomagali učenci. Velikokrat so težko dobili bencin za "cilikularko." Učiteljica Berta Erker pravi, da si je pomagala tudi s črno borzo, če je hotela, da so bili pozimi na toplem. Svetili so s petrolejkami, petrolej pa je bil po vojni pravo bogastvo. Prvo povojno leto je pouk obiskovalo kar 90

otrok, nekateri so bili celo starejših od 14 let, saj so med okupacijo otroci hodili v šolo le nekaj mesecev. Poučeval jih je nemški učitelj. Streha na župnišču je puščala kar nekaj let, a niso mogli dobiti ne žebeljev ne opeke; ves material je bil rezerviran za gradnjo združnih domov.

Starši so se čedalje bolj zavedali pomena izobrazbe, zato so otroke pošiljali pogosteje v šolo. Toda skoraj vsako leto je zapisano, da so učitelji in učenci v velikem pomakanju knjig, zvezkov, svinčnikov...

Otroci so prihajali k pouku pomanjkljivo oblečeni, lačni. Novembra 1947 je bilo še veliko bosih. Zato so razsajale različne bolezni: davica, zlatenica, očesna bolezen-zaradi pomanjkanja vitaminov, srbečica. Učitelji so večkrat zaprosili Rdeči križ za pomoč, ustanovili so socialni fond. Od mednarodnega fonda za pomoč otrokom je šola dobila mleko v prahu, margarino in mast.

Župnišče - šola

Vaščane so prizadele tudi naravne nesreče. Leta 1948 so poljske miši uničile skoraj vse žito. Neurje leta 1949 je odlomilo vejo tristoletne lipe ob župnišču, ki je poškodovala šolsko streho. Znamenita zima 1952 je v kroniki posebej omenjena, saj je tedaj zapadlo 2m snega. Tri dni je bil pouk popolnoma prekinjen, nekaterih otrok iz oddaljenih zaselkov pa ni bilo v šolo ves mesec. Bilo je ravno po polletnih počitnicah. Avtobus v Polhov Gradec ni vozil, učiteljica je iz Medvod preko Sv. Marjete do Katarine pešala šest ur.

9

Kljub vsem težavam pa so se otroci in odrasli

vaščani znali poveseliti. Kronika beleži tudi vesele dogodke. Prva leta so sodelovali na mitingih, praznovali so še obletnice oktobrske revolucije in Leninov dan, kasneje so ustanovili pionirsko organizacijo. Božične jaslice je zamenjala novoletna jelka.

Za novo leto so starejše učenke, mame in učiteljice v gostilni "Pr' Jur" ali v "Zanoški" peči pekle hlebčke in štruklje za vaške otroke. Za 10. obletnico OF, leta 1951, so dobili prepleskano učilnico. Ob prvem maju so pletli vence, postavljali mlaje in kurili kresove. Ob koncu šolskega leta so 1949/50 so priredili razstavo izdelkov. Dekleta so razstavljala vezene prtičke, pletene rokavice, nogavice; fantje pa predpražnike iz koruzne slame, košarice iz ločja...

Marca 1952. leta so bili učenci prvič v kinu. V Medvodah so si ogledali film Kekec in ob koncu obsedeli kot začarani. Še vse leto so obujali spomine nanj.

To leto je bilo res srečno, saj je v šoli prvič zagorela žarnica. "Vso zabvalo Jožetu Koširju z Brezovice 8, ki se ni ustrašil dela do končane napeljave v vasi Topol in Brezovica," piše učiteljica Berta Erker. Dobili so radio in poslušali radijsko šolsko uro "Tonček"- Franceta Bevka. Končni izleti so bili največkrat v Ljubljano, leta 1948 pa so odšli celo v Opatijo, pridružili so se jim tudi starši. Večina je bila prvič na morju.

Bilo je težko desetletje, toda otroci so skupaj s starši sanjali o lepši prihodnosti.

OTVORITEV ŠOLE

Med ljudstvom je čvrsta želja, da bi postavlili šol. Sklepe. Organizirani
 so se odbor za gradnjo šole. Izgleda je prazen. Za šolo je pobuda
 za materialne ukrepe. Obe se ob nedejal. s sklenjenimi materialni
 denarne priprave med izletniki. Tako se je letom leta materialno strog
 4000 dn. Genus je nadeja v "Kostni hranilnici" v Ljubljani.

15. m. Sklepi so nastali. Odbor za gradnjo šole je bil. Ljudi v
 žel. zgradbi. Boga denarja je materialnega 1100 dn. v materialni hran-
 nilnici v Ljubljani. Na bi kapital vsi. sklenemo prireditel
 miting, katerega listi dobiti je namenjen šoli. Organizirani
 in materialne ukrepe, razdeli se delo. - Miting bo v nedeljo
 11. septembra.

Ljudstvo se je volično odzvalo.

Na Katarino, dne 15. 10. 1946.

Vida
 1946

Vera Berlan
 šol upr.

PRIPRAVLJALNI ODBOR

vabi na

Otvoritev nove osnovne šole na Topolu pri Medvodah (Na Katarini)

Spored slavnosti se prične v nedeljo
11. septembra 1955, ob 10. uri dopoldne

SODELUJEJO:

1. Učenci osnovnih šol Topol, Zg. Pirniča, Sora
in dijaki nižje gimnazije Preska
2. Godba DPD Svoboda Medvode
3. TVD Partizan Medvode

Po programu ogled nove šole in ljudska veselica s srečalovom

Dovoz možen tudi z avtomobili po Ločni do šole

Vljudno vabljeni!

10

Vaščani so že dolgo sanjali o novi šoli, saj so imeli material zanjo pripravljen že pred 1. sv. vojno, znova so ga pripravili spet leta 1941, vendar so se z njim okoristili Nemci. Gradnja šole je bila zaupana podjetju Stavbar iz Medvod, graditi so jo začeli 7. maja 1954, otvoritev pa je doživela 11. septembra 1955. Postavili so jo na zemljišču Marije Kršinar. Dogodek je bil objavljen tudi v Ljubljanskem dnevniku, med drugim piše tudi tole: "Otvoritev nove šole pomeni za domačine lepo priznanje, saj so za gradnjo sami oskrbeli med sto m² gramoza, prispevali vse drogeve za električno razsvetlavo, s prostovoljnimi delom pa oskrbeli vse dobodne ceste, tako da je danes mogoča vožnja z vsemi vozili prav do šole". Na prireditvi je bilo veliko govornikov, med njimi tudi zastopnik republiškega sveta za prosveto Ante Beg. Žal so morali veselico prestaviti na naslednjo nedeljo, saj je močno deževalo. Gospod Vicencij Podobnikar z Osredka se dobro spominja gradnje in otvoritve. Takole je pripovedoval našima učencema Tobiji in Tomažu Ogrizku: "Ja, veliko sem pomagal pri gradnji! Ves material sem zvozil na Katarino s svojim konjem, poleti sem ga vpregel v voz, pozimi pa v sani. Moja žena Angela je zadnji dan pred otvoritvijo pletla vence, da so z njimi šolo lepo okrasili. To je bil velik dan! Igrala je godba, bilo je veliko hrane in pijače. Domače gospodinjse so pomagale pri kuhanju in strežbi.

Tovarišici Vera Berlan in Vida Tavčar ob otvo-
ritvi šole

1955-1965

Nova šola je odprla vrata prvi generaciji učencev. V tem desetletju se njihovo število giblje od 45 do 53, v začetku sta jih poučevali le dve učiteljici, pouk je potekal praktično ves dan, učenci so bili združeni v trojno kombinacijo.

Šola je postala tudi kulturno središče kraja. Skoraj vse prireditve so bile javne, nanje so prihajali tudi vaščani najbolj oddaljenih zaselkov.

Vsako tretjo nedeljo v mesecu so jim s šolskim kinoprojektorjem predvajali filme. Zanimivi so naslovi: "Ni prostora za divje živali", "Ne čakaj na maj", "Titova pota miru."

Vrstila so se tudi predavanja z diapozitivi, ki so jih izvajali tedanji svetovni popotniki. V šoli je bilo večkrat tudi kakšno poučno predavanje: "Nevarnosti električnega toka", "Skrb za čistočo", "Nalezljive bolezni v predšolski in šolski dobi", "Alkoholizem in prometne nesreče."

Iz kronike je razvidno, da so učenci in učitelji najbolj svečano obeležili 29. november, rojstni dan republike Jugoslavije. Šolska "dvorana" je bila nabito polna, prvošolce so sprejeli v pionirsko organizacijo, prišli so govorniki krajevnega ljudskega odbora iz Medvod. Dolga leta so praznovali tudi dan jugoslovanske ljudske armade, 22. december. Govorniki so jim pripovedovali dogodke iz 2. sv vojne in poudarjali pomen nove jugoslovanske vojske.

Ob dnevu OF in 1. maju so bile prireditve na

prostem, saj je tedaj na Katarini najlepše.

Otroci pa so se najbolj veselili Dedka Mraza, saj so bili vedno skromno obdarjeni. Najbolj pravljичen pa je bil Dedek Mraz, ki se je z vprežnimi sanmi pripeljal iz Medvod, v spremstvu dveh medvedov!

Darila je pripravil krajevni odbor SZDL (socialistične zveze delovnega ljudstva). Večkrat so bili obdarjeni tudi vaščani, starejši od 70 let, ponavadi z zavitkom moke in sladkorja. Ob novem letu 1957. leta je učence obiskal Dedek Mraz iz uredništva Ljubljanskega dnevnika in jim podaril 2000 din. Denar so prihranili za končni izlet v Postojnsko jamo. Izlet je bil čudovit, peljali so se z vlakom iz Medvod do Ljubljane in nato do Postojne. Ko so se zvečer utrujeni vrnili v Medvode, jih je čakal kamion Tekstilne tovarne iz Medvod in šofer

Sprejem Dedka Mraza pred šolo

Slavko Plešec jih popeljal nazaj na Katarino. V tistih letih jih je s "cerado" pokrit kamion kar nekajkrat razveselil z vožnjo do Medvod in nazaj.

Višji oddelek in tov. Vida Tavčar

čaj. Kuharica in učiteljice pa so med počitnicami pripravljale marmelade in malinovec.

Do leta 1960 so učenci obiskovali šolo osem let, toda zaradi pomanjkanja učiteljev so obravnavali učno snov le do šestega in leto kasneje do sedmega razreda. Šele v letu 1962/63, ko je šola prvič imela tri učitelje, so bili učenci deležni učne snovi običajne osemletke, s tem pa so dobili osnovo za nadaljnje šolanje. Učitelj Vladimir Košir je imel tedaj pouk od 8h do 16.30! Dopoldne 7. in 8.r., od 13h do 16.30 pa 6.r.

V kroniki tega desetletja sem zasledila precej skrbi države za zdravje šolarjev.

Leta 1960 se je Katarina "približala" drugim krajem, saj je začel voziti redni avtobus Ljubljana - Ločnica (Trnovce). Domačini, tudi starejši učenci, so pomagali pri razširitvi makadamske ceste v dolini Ločnice in pri gradnji avtobusne garaže. Vožnje s kamionom so postale le še lep spomin.

Šolska kuhinja je začela delovati leta 1958. Gospa Marija Košir je prevzela pripravljanje malice in čiščenje šole. Mleko v prahu so še vedno dobivali od ameriške pomoči, od Rdečega križa pa večkrat moko in riž. Otroci so sami nabirali bezgove jagode in šipek za

Tovarišici Vida Tavčar in Silvestra Košir z učenci

Telovadna oprema nekoč

Zdravniška ekipa zdravstvenega doma iz Medvod je vsako leto prišla na šolo, pregledala otroke in opravila obvezna cepljenja. Leta 1956 se je pouk začel deset dni kasneje zaradi epidemije otroške paralize. Prebolevali so tudi mumps, leta 1963 so zdravniki pri 70% otrok opazili nakazan rahitis. V šoli so začeli več pozornosti namenjati telesni vzgoji, pred šolo so uredili prostor za šolsko igrišče.

Leta 1961 je na šoli kar deset dni delovala potujoča zobna ambulanta. Posamezni otroci so dobili celo do 14 zalivk, ob večerih pa so hodili popravljat zobe tudi starejši vaščani.

V tem obdobju ne smem izpustiti tudi šole v naravi. Leta 1964 je prvič za deset dni odšlo v Poreč 17 učencev 6. 7. in 8. razreda. Nihče od njih ni znal plavati, po desetih dneh pa so se vrnili na Katarino z enim samim neplavalcem, ki pa se je v vodi

Prvič na morju

To je bilo še vedno desetletje prostovoljnega dela, ki ga danes lahko le občudujemo. Učenci in učitelji so posadili na tisoče borovih in smrekovih sadik, obirali so sadje na združnem posestvu na Osredku, pleskali šolske prostore, barvali okna in vrata...

Učenci, ki so zaključili osemletko v tem desetletju, so večinoma odhajali v uk ali v srednje šole.

Žal pa jih je kar nekaj, včasih najbolj bistrih, zaradi pomanjkanja denarja in delovne sile na kmetiji, moralo ostati doma.

Precej petnajstletnikov pa so v proizvodnji zaposlile medvoške tovarne.

1965 - 1975

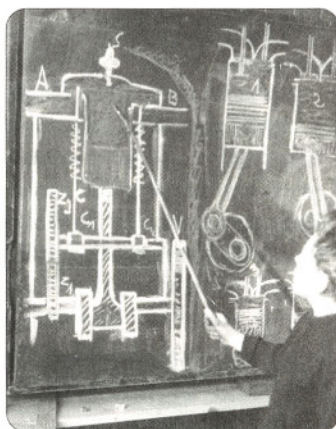
V tem obdobju je leto 1968 gotovo eno pomembnejših, saj se je šola pedagoško in finančno priključila osnovni šoli Franca Bukovca v Preski pri Medvodah. Šola je postala podružnična, a še vedno popolna osemletka. Večino tega desetletja sta poučevala zakonca Zdenka in Janez Košir in pa še tretja učiteljica oziroma učitelj; to sta bila Apolonija Omahen in Franc Brejc. Leta 1972 je izobraževalna skupnost odobrila mesto četrtega učitelja, a se kljub večkratnim razpisom ni nihče javil.

Tudi v teh letih so se vsako leto vrstile proslave ob državnih praznikih, učenci so nosili kurirčkovo pošto, 1. maja so kurili kres na Rogu, hodili po poteh Dolomitskega odreda in ob žici okupirane Ljubljane.

Najodmevnejša prireditev v tem desetletju pa je bila vsakoletna "Katarinska pomlad." To je bila zabavno - turistična prireditev, ki jo je organiziralo turistično društvo Katarina. V kulturnem programu so vedno sodelovali pevci, igralci, folklorne skupine od blizu in daleč, nato pa so se vsi - domačini in gostje zabavali na pravi veselici, ki se je ponavadi

dobro počutil, piše kronist Vladimir Košir. Vsem učencem je stroške šole v naravi plačala občina Ljubljana-Šiška.

V tem letu so povečali stanovanjsko hišo za učitelje, zgradili garažo ob šoli in nad njo kabinet. Zidarji podjetja Megrad iz Medvod so spali kar na šolskem odru, hrano pa so imeli v gostilni Dobnikar.

Kdo še zna danes narisati zgradbo motorja?

Kurirčkova pošta

zavlekla dolgo v noč. Najbolj slavnostno je bilo maja 1972, ko so na šoli odkrili doprnski kip heroja Janeza Kalana, po katerem se je imenovala šola in tedaj so za spomin izdali celo razglednico.

Šola se je čedalje bolj povezovala z matično šolo v Preski, skupaj so hodili v šolo v naravi: v Fažano, Puntizelo in Poreč; na ekskurzije in v hribe s planinskim društvom Medvode. Dolina Ločnice je dobila 2,5 km asfalta, prav tako celo šolsko igrišče.

Tovarna Celuloza iz Goričan, ki se je kasneje preimenovala v AERO,

je dobila patronat nad šolo. Ob novem letu so posamezne učence in celotno šolo vedno bogato obdarili. Učenci pa so jim v zameno pripravljali proslave.

Za denar, ki so ga dobili od tovarne, je šola nabavila več parov smuč. Med zimskimi počitnicami so vsako leto organizirali smučarski tečaj, saj je turistično društvo Katarina kupilo prvo prenosno vlečnico, ki je sicer večkrat "crknila", ampak

"štamfati" pa le ni bilo treba. Smučarskih tečajev so se udeležili tudi učenci matične šole Preska. Tekoški smučarski klub Olimpija iz Ljubljane je privabil tudi naše učence, med njimi sta bila najobetavnejša Jani Pustovrh in Jani Kršinar.

In še nekaj zanimivosti:

Šola je bila izžrebana v nagradi igri "Royal puding" tovarne Kolinska iz Ljubljane. Za

nagrado so vsi odšli v Zagreb in v Kumrovec.

Prometni krožek je dobil štiri nova pony kolesa, opremili so fotografski krožek.

Učitelji pa so začeli obiskovati tečaj "nove" matematike.

Kakih 2000 ljudi se je udeležilo tretje »Katarinske pomladi«

TOPOL, 21. maja — Turistično društvo na Katarini je danes že tretjič pripravilo »Katarinsko pomlad«, ki se je udeležilo kakih dva tisoč ljudi. Prireditve, so povezali z rojstnim dnevom Tita, krajevnim praznikom in odkritjem doprnskega kipa Janeza Kalana, po katerem se imenuje šola na Katarini.

Pred prireditvijo je bila velika gasilska vaja, med prireditvijo pa so po starih partizanskih poteh prispele partizanske patrulje. V kulturnem delu programa so nastopili godba na pihala iz Medvod, pevski zbor Sora, pionirski; pevski zbor šole iz Medvod, folklorna skupina šole z Dobrove, trio Sušnik, trio Lesjak, katarinski fantje ter solisti in recitatorji.

D. Z.

Sprejem v pionirsko organizacijo leta 1968

1975-1985

Število učencev se je začelo zmanjševati. V sedemdesetih letih jih je bilo še čez 50, v letu 1983 pa le še 34. Učenci so bili uspešni tudi v tem obdobju, predvsem pa so imeli možnost sodelovati v številnih interesnih dejavnostih. Ustanovljeno je bilo športno društvo Dolomiti, učenci so sodelovali na vseh športnih tekmovanjih v tedanji občini Ljubljana-Šiška.

Zmagovalna ekipa v namiznem tenisu s trenerjem Juretom Slatnerjem

V namiznem tenisu in smučanju so dosegli prva mesta, bili so tudi dobri šahisti, kar dokazuje drugo mesto v občini. Vsa vas pa je bila posebno ponosna na oba Janija - Kršinarja in Pustovrha, kajti v letu 1976 sta postala republiška prvaka v teku na smučeh, v kategoriji starejših in mlajših pionirjev.

Leta 1980, ko sta prišla poučevat zakonca Slatner, je začel uspešno delovati naravoslovni krožek. Vsako leto so v šoli pripravili razstavo gob, ki je pritegnila domačine in turiste. Na eni izmed razstav so obiskovalci lahko občudovali 103 vrste gob, ki so rastle v katarinskih gozdovih. Naravoslovni krožek je pod

mentorstvom Jureta Slatnerja postavil rastlinjak in skalnjak poleg šole, uredili so šolski sadovnjak, razredi so imeli akvarije.

Učenci so radi sodelovali na delovnih akcijah: spravljali drva in ličkali koruzo pri sosednjih kmetijah, pobirali krompir, popravljali cesto po neurjih, uredili so tudi nogometno igrišče v Trnovcu.

Vsi so bili srečni leta 1979, ko se je redna avtobusna proga Ljubljana - Ločnica podaljšala do Topola. Avtobus je ustavljal pred šolo in "mestne" dejavnosti so se približale vasi. Učenci so se z učitelji lahko večkrat odpeljali v Ljubljano v Cankarjev dom, v kino "Mojca", v gledališče,....

Ob Titovi smrti

To desetletje je bilo v znamenju Tita. Leta 1976 so ga šli vsi učenci pozdravit v Medvode, ob njegovi smrti (1980) so se skupaj z vaščani podpisali v žalno knjigo, nato so se ga spominjali še nekaj let ob obletnici smrti z minuto molka. O ostalih prireditvah tokrat ne bom pisala, ker sem jih omenjala že v prejšnjih poglavjih.

Praznovanje dneva republike je bil še vedno največji praznik.

Leta 1980 pa so praznovali tudi 25-letnico šole.

Začelo pa se je obdobje stabilizacije, kot so mu takrat rekli, eden izmed ukrepov so bile zimske počitnice, ki so trajale kar tri tedne, da bi privarčevali kurilno olje.

Pa še vremenska zanimivost - leta 1984 je preveč snežilo, da bi prižgali prvomajski kres.

Proslava ob dnevni republike

25-letnica šole

1985 - 1995

Zagotovo lahko rečem, da je bilo to desetletje največjih sprememb. Polletnih spričeval ni bilo več, dobili smo tri ocenjevalna obdobja, osmošolci so se prva leta vpisovali v usmerjeno izobraževanje, nato so ga ukinili in preizkušali so se na zunanjih preverjanjih znanja. Seveda so vse spremembe veljale tudi za našo majhno šolo.

V tem obdobju je večkrat obstajala možnost, da šola zapre svoja vrata. Iz kronike je razvidno, da se lahko le vztrajnosti staršev in učiteljev zahvalimo, da jo še imamo.

Leta 1987 so v teden dni pred začetkom pouka začeli z obnovitvenimi deli v šoli. Učenci naj bi se skupaj z učitelji nekaj mesecev vozili v Presko. Starši so se bali, da šola do zime ne bo obnovljena, ali pa da je prenavljanje le pretveza, da šolo ukinejo. Predlagali so, naj bi bil pouk začasno v župnišče, kar za tiste čase ni bilo primerno, ali pa v zgradbi na Topolu, ki jo je takratna vojska uporabljala za obrambne priprave in so ji rekli "Jurček." Vrstili so se sestanki predstavnikov zavoda za šolstvo, vodstva šole, sveta staršev. Včasih so trajali do jutranjih ur, a dogovora niso sprejeli.

Nuša in Jure Slatner z učenci višje stopnje leta 1986

1. septembra bi se učenci morali zbrati pred šolo, da jih avtobus odpelje v dolino. Toda starši so bili trdno odločeni in otrok niso pustili od doma. "Zasilna šola" je nato res potekala v Jurčku, še sreča, da je bilo ves september lepo vreme. Že 10. oktobra so se lahko preselili nazaj v obnovljeno šolo.

Učitelji so skupaj s starši in učenci preselili vsa učila in notranjo opremo ter očistili in uredili notranjost šole. Opravili so prek 900 ur prostovoljnega dela. Zmagala je požrtvovalnost in volja vaščanov, da šolo obdržijo. Prireditev tudi v tem času ni manjkalo, čeprav so postajale iz leta v leto drugačne. V letih 1987 in 1988 so še praznovali 25. maj, pred šolo je nastopal Vlado Kreslin s skupino Martin Krpan.

Govornika sta bila Ciril Zlobec in Janez Stanovnik, takratni predsednik predsedstva SRS. Miličniki iz Tacna so s helikopterjem pristali pred šolo, igral je vojaški ansambel vojašnice Šentvid.

Leta 1990 so še zadnjič praznovali 29. november, dan republike Jugoslavije. Toda praznovanje ni bilo več tako

slavnostno, čutile so se spremembe, nekdo je z droga "ukradel" jugoslovansko zastavo. Božič je postal dela prost dan in učenci za ta dan niso več potrebovali opravičil za odsotnost. Ukinili so obrambne dneve, kurirčkove torbice niso več nosili.

Vojna za Slovenijo. Ženske so trepetale za svoje može, saj jih je precej odšlo v teritorialno obrambo. Šola je za deset počitniških dni postala vojašnica. Jeseni se je pouk lahko spet normalno začel. Uvedli so projektne dneve in naši učenci so uspešno predstavili

16

Vlado Kreslin s skupino Martin Krpan

Prvo kosilo v oddelku podaljšanega bivanja

Ob vrnitvi iz Calgaryja

projekt "Kmečka hiša nekoč."

Učenci so odšli v šolo v naravi, tokrat ne več na Hrvaško, ampak v Čatežke toplice.

Leta 1993 je bila šola spet v nevarnosti, da se ukine prvi oddelek in postopoma morda vsa šola. Edina prvošolka je namreč potrebovala popoldansko in jutranje varstvo, ki pa ga šola do tedaj ni izvajala.

Vodstvo, učitelji in starši so spet našli rešitev. Šolsko kuhinjo, v kateri so takrat pripravljali le malico, so opremili s posodo; čistilka je začela pripravljati malice in kosila.

Tako so bili izpolnjeni vsi pogoji in odprli so oddelek podaljšanega bivanja, v katerega se je vključilo kar 12 učencev.

Šola je postajala čedalje bolj podobna šolam v dolini. In še športna zanimivost: Domačini in učenci so leta 1988 s ponosom pospremili smučarskega tekača Janija Kršinarja na olimpijado v Calgary. Ob vrnitvi so mu pripravili veličasten sprejem s tri metre visokim sneženim medvedom.

1995 - 2005

To je tudi moje desetletje poučevanja slovenščine in angleščine tu gori, zato bo kronika tega obdobja verjetno obarvana malo bolj osebno. Septembra 1995, ko sem po petnajstih letih poučevanja v primestni šoli prišla na Topol, je bil zame največji izziv kombinirani pouk. Kako v eni šolski uri predelati dve šolski snovi dveh različnih razredov?

V veliko pomoč so mi bile kolegice, ki so obvladovale kombinacijo že vrsto let.

Ob 40. obletnici šole

Takoj septembra sem začutila veliko povezanost šole s krajem, saj nas je čakal pomemben dogodek - 40. obletnica šole.

V pripravo se je vključila vsa vas. Prireditev v novembru je šolo napolnila do zadnjega kotička. Bil je nepozaben večer, posebno ganljiva pa so bila srečanja nekdanjih učencev in učiteljev.

Že v oktobru 1996 smo se prav do šole lahko pripeljali po asfaltu in seveda se je spodobilo, da smo tudi to proslavili.

Miroslav Mozetič, podpredsednik državnega zbora: "V zborniku, ki ste ga pripravili za 40-letnico šole, sem prebral, da so imeli učenci to šolo radi tudi zato, ker so lahko v njej malo ponagajali. Želim, da bodo v tej šoli vedno otroci, ki bi želeli ponagajati."

Roman Lavtar, sekretar ministrstva za šolstvo in šport: "Želja in program ministrstva je, da takšne šole, kot je na Topolu, ostanejo in skrbijo za vzgojo in izobraževanje ter obstoj krajev tudi v prihodnje. V tem okviru se zdaj gradi tudi šola v Sori."

Stane Žagar, župan občine Medvode: "Že od nekdaj je znano, da brez šole in cerkve ni razvoja v kraju. Oblast je tista, ki mora zagotoviti gospodarsko rast kraju na ta način. Prihodnje leto se boste krajani iz doline do šole že lahko pripeljali po asfaltu."

Program smo izvedli kar na cesti, v šotoru pred šolo pa je igral ansambel do jutranjih ur. Na tem mestu bi rada omenila še nekaj prireditev, ki so zaznamovale ves kraj, ne le šolo. Šola Preska že več let sodeluje s Slovensko gimnazijo v Celovcu in v programu sodelovanja je vedno vključena tudi naša podružnica.

Celovške učitelje je zanimalo predvsem delo v četrtem razredu, saj so v šolo uvedli trojezični, tako imenovani Kugyjev razred in zato so hospitirali pri kolegici Poloni Kožlakar, v četrtem razredu. Sodelovanje se je nadaljevalo še z obiskom njihovih učencev. Dogovorili smo se tudi za izmenjavo in leta 2000 sta naša dva petošolca odšla za teden dni k učencem v Avstrijo, naslednje leto pa so družine na Katarini gostile koroške učence. Vem, da so se vezi med njimi ohranile do danes.

Leta 1997 smo izvedli projektni dan ob 70. obletnici prihoda prvega avtomobila na Katarino. Starejši učenci so bili redarji, mlajši so pričakali starodobnike v narodnih nošah in jim podarili doma posušene krljhe. Učenci so izvedli anketo o priljubljenosti naše izletniške točke.

Vas Belo, ki spada v naš šolski okoliš, je bila že pred 500 leti omenjena v pisnih virih in ob obeležitvi obletnice smo sodelovali tudi mi.

V zadnjem desetletju se je zvrstilo še veliko prireditev, ki pa so omenjene tudi v poglavjih o delu pevskega zbora, dramskega krožka in jesenske tržnice.

Skozi vsa leta smo imeli zanimive kulturne, naravoslovne in športne dneve.

Učenci radovedno opazujejo svež asfalt

oktober

Teden dni v Avstriji

Že od začetka šolskega leta se je govorilo, da bova s sošolcem Blažem odšla v Avstrijo, kjer bova gosta pri otrocih, ki hodijo v slovensko gimnazijo v Celovcu.

Teško sem pričakovala dan odhoda. Skupaj z učenci iz Preske smo po dolgi vožnji čez hribe prispeli v Celovec. Tam smo se z otroki kmalu spoprijateljili. Imela sem srečo. Ves teden sem živela pri Luciji Wakounig in njeni družini. Lucija živi v Pliberku pod Peco. V šolo naju je vozil njen oče, včasih sva šli z vlakom. Bilo je lepo: vozili sva se s kolesom, z rolerji in izdelovali slike iz posebnih barv.

Z Lucijino mamo sva spekli torto, ker je imel oče rojstni dan. Dnevi so kar prehitro minevali in z Lucijo sva se domenili, da siva dopisovalec.

Spet dolga vožnja do Preske, kjer me je čakala babica. Spustila sem potovalko na tla in ji stekla v objem. Saj veste, povsod je lepo, a doma je najlepše.

Alenja Dobnikar, 5. r.

Na vsakoletne ekskurzije odidemo skupaj z učenci iz matične šole.

Učenci 3. in 4. razreda hodijo v poletno šolo v naravi.

Vsako leto se potrudimo, da čimbolj pristrčno sprejmemo prvošolce, zadnji dan pouka v šolskem letu pa je vedno nekaj posebnega. Vsi učenci in starši se pridejo posloviti od osmošolcev. Včasih zaigramo prijateljsko nogometno tekmo med starši, učitelji in učenci. Naš največji razred se spremeni v plesno dvorano, "valetto" pa smo imeli tudi že v Preski ali pa v naši vaški gostilni.

Že dolga leta nismo več oddaljena vaška šola, zato imamo vsako leto več obiskov.

Omenila sem že gimnazijo iz Celovca, nekaj let so k nam hodili poučevati učitelji glasbene šole Via artis in naši učenci so postali pravi mojstri v igranju na kitaro in električne klaviature.

Ure glasbenega pouka nam je večkrat popestril pred nedavnim preminuli skladatelj Janez Bitenc. Našo vas in naše učence je imel posebno rad. Pri uri angleščine je bil prisoten profesor iz Anglije, ki ga je zanimal kombiniran pouk, ta oblika pouka pa je na prakso pritegnila tudi veliko bodočih učiteljev.

Zadnja leta se vedno razveselimo predstavnikov Rotary kluba, ki so prevzeli nekakšen "patronat" nad našo šolo.

Preplastili so nam šolsko igrišče, kupili digitalni fotoaparati, glasbeni stolp, tiskalnik in s tem pripomogli h kvalitetnemu pouku. Tudi sicer postaja šola čedalje bolj opremljena.

V zgradbi

poleg šole, v kateri so bila nekoč učiteljska stanovanja, je danes zbornica in prostorna šolska knjižnica, dobili smo tudi sodobno računalniško učilnico...

Petdeset let! Teško jih je strniti v nekaj poglavij, morda sem v njih premalo omenjala imena učencev, učiteljev in drugih delavcev šole. Vsi so zapisani ob koncu zbornika in vem, da

Obisk članov Rotary kluba Medvode

Iz Topolčkov leta 2000

Oglarska kopa - ekskurzija

Učiteljici Slavica Okoren in Mojca Belič- Zevnik s prvošolci

Učenci se zabavljajo skladatelju Janezu Bitencu za prijetne glasbene urice

bi vsak od njih drugače bral in pisal zgodbo naše šole. Toda prepričana sem, da bi se vsi strinjali z znano mislijo: "Majhno je lepo" ali da je "Manj tudi več", kajti šola Topol je kljub majhnosti nekaj več.

Iz šolske kronike izbrala Pavla Petač, učiteljica slovenščine in angleščine

ŠOLA DANES

Šolsko leto 2003/04 je bilo prelomno tudi za našo šolo, saj smo vstopili v sistem devetletnega osnovnega izobraževanja. Priprave na ta prestop so potekale že v prejšnjem šolskem letu. Starše smo seznanili s spremembami in predstavili nov sistem izobraževanja. Na predmetni stopnji smo se srečali z vrsto težav, ki smo jih uspešno rešili. "Novim" sedmošolcem smo ponudili izbirne predmete in uvedli nivojski pouk. Odločili so se za računalništvo, gledališki klub in nemščino. Nemščino je pričela poučevati kolegica Jana Nartnik iz matične šole Preska. Naša kolegica Pavla Petač je pričela poučevati angleški jezik v nivojskem oddelku v Preski.

Ukinjen je bil oddelek podaljšanega bivanja. Problem smo rešili s popoldanskim varstvom. Občina Medvode je prevzela financiranje enega oddelka.

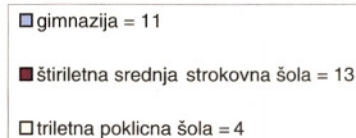
Prvi oddelek je prevzela učiteljica Mojca Belič Zevnik, kot dodatna pomoč pa je delo nastopila 2-3 krat tedensko vzgojiteljica Nasta Kopač. V kombinaciji so oddelki 1.r/9, 1.r/8 in 2.r. V drugih oddelkih je ostala dvojna kombinacija. Danes obiskuje šolo 24 učencev. V prvem oddeku so učenci 1r/9, 2r/9 in 2r/8, poučujeta učiteljica Mojca Belič Zevnik in vzgojiteljica Nasta Kopač. V drugem oddelku so učenci 3. in 4. r z razredničarko Polono Kožlakar in učiteljica za spremstvo učencu s posebnimi potrebami, Nina Pulko. Učencev na razredni stopnji je 10, v oddelku 5.r/8 in 7.r/9 je 8 učencev, razredničarka je Pavla Petač. V oddelku 8.r/9 in 8.r/8 je 6 učencev, razredničarka je Darja Šinko. Na predmetni stopnji poučuje tudi Simona Jarc (ma, ke, bi fi sn, nar) in izbirni predmet- nemščino Jana Nartnik.

Za čistočo in red v kuhinji skrbi ga. Anica Malovrh, hišnik g. Mirko Strasner pa nam

popravlja, vzdržuje šolo ter vozi hrano iz Preske. Smo torej šola v malem, kjer pa se odvija prav takšno delo kot v vsaki veliki šoli.

Na šoli deluje vrsto interesnih dejavnosti, ki jih učenci pridno obiskujejo: vrtnarski, prometni, likovni, računalniški, dramski krožek in pevski zbor. Številne prireditve, igrice, nastopi, razstave,...za kraj in širšo okolico, so odraz dobrega dela mentorjev in učencev.

Kljub kombiniranemu pouku (dva razreda skupaj) je zelo pomembno dejstvo, da so naši učenci zelo uspešni, kar dokazujejo številna priznanja in nagrade in vpisi osmošolcev v srednje šole.

Vpis v srednje šole od 1994 do 2004

Priznanja od šolskega leta 2000 -2004

Vegova priznanja	16 bronastih, 1 zlato
Cankarjevo priznanje	3 bronasta, 1 srebrno
Preglovo priznanje	3 bronasta
Priznanje iz znanja zgodovine	5 bronastih
Priznanje iz angleškega jezika	4 bronasta, 1 srebrno
Stefanovo priznanje	2 bronasti, 2 srebrni
Priznanje iz zgodovine	5 bronastih
Stefanovo priznanje	2 bronasti, 2 srebrni

21

Redno tekmujejo tudi v znanju iz Vesele šole in se uvrščajo na občinsko tekmovanje, pa tudi državno.

Darja Šinko, vodja šole

DRAMSKI KROŽEK

Ob prihodu na šolo, leta 1995, je tudi mene kot učiteljico slovenščine čakalo mentorstvo dramskega krožka.

Kolegi pred menoj so se z učenci lotevali pravih odrskih predstav, leta 1993 so uspešno uprizorili celo spevoigro Radovana Gobca "Kresniček".

Z veseljem sem se lotila dela, saj je gledališče moja velika ljubezen. Najbolj me je prevzel šolski oder, kakršnega nimajo niti velike mestne šole. Ob običajnih dnevih je na odru pouk, ob prireditvah pa prestavimo pomično steno in iz dveh prostorov dobimo večjo "dvorano" z odrom.

Pepelka

Lahko rečem, da so člani krožka kar vsi učenci, saj dobivajo vloge glede na vrsto prireditve. Iz takih otroških talentov ni težko narediti dobre vloge.

Naše delo se začne že septembra, ko z učenci višje stopnje pripravljamo recital poezije na temo: vojne, miru, jeseni, minevanja,..... Z njimi se vsako leto spominjamo padlih v 2. svetovni vojni. Komemoracija je pri spomeniku na gričku ob gostilni Dobnikar. Udeleženci nas vedno pohvalijo, saj učenci govorijo vsa besedila na pamet.

Palčki in vile z Dedkom Mrazom

Rdeča Kapica

V jesenskem času se začenjajo tudi priprave na božič. Katero igrico naj izberemo? Kdo bo igral glavno vlogo? Kako bomo izdelali kostume?

V teh desetih letih je na našem odru oživel mnogo pravljič: Mojca Pokrajculja, Pepelka, Sneguljčica, Muca Copatarica,...

22

Rdečo Kapico sem nekoliko priredila in dodala še volka in sedem kozličkov. Včasih sem našla primerno besedilo v Cicibanu ali Kekcu. Ker pa je otroške dramatike pri nas malo, sem večkrat sama dramatisirala besedilo, ali pa si izmislila novo: "Poredni palčki!"

Ob materinskem dnevu

vu dvorana nabito polna.

Prizori o dobrih mamah, recitacije o ljubezni, pomladi... Potem pa konec šolskega leta in valeta; uprizarjamo prizore iz šolskega življenja, osmošolca sta zaigrala komedijo "Teh najinih osem let" in do solz smo se nasmeljali. Še mnogo prizorov se je zvrstilo na našem odru: "Legenda o Jetrbenku", "Najboljša mama", "Laži", "Moj ata, socialistični kulak." Z

Božične igre morajo biti razumljive tudi predšolskim otrokom, saj jih ob tej priložnosti vedno obiščeta tudi dedek Mrz ali Božiček z darili, ki jih prispeva KS Katarina. Kdo od dveh dobrih mož bo prišel, pa je odvisno predvsem od denarja. Saj veste, Božičkov kostum je poceni in ponavadi smo oblekli kakšnega sosedovega strica. No, zadnja leta nas zopet obiskuje pravi Dedek Mrz iz OŠ Preska.

V marcu je ob prihodu pomladi in materinskem dne-

"Laži" za Kugyijev razred iz Celovca

nekaterimi predstavami smo razveselili tudi goste: učence POŠ Sora, matično šolo Preska, gimnazijo iz Celovca, vrtec iz Ljubljane. Seveda pa smo tudi mi gostovali drugod. Spominjamo se tudi gostovanja v knjižnici v Medvodah, na odru v Pirničah, v podružnični osnovni šoli Dokležovje v Prekmurju.

Kaj pa scena, kostumi?

Za "Kulaka" so učenci nosili kar obleke svojih babic in dedkov. Sedem kozličkov smo oblekli v vreče za smeti, rožičke pa izdelali iz embalaže za jajca. Mame in očetje so šivali obleke za živali v Mojci Pokraculji. Vitez v

"Legendi o Jeterbenku" je imel pravi viteški oklep, sklepal ga je oče glavnega igralca. Naše zadnje večje delo so bili trije prizori iz Pike Nogavičke. Telovadno kozo smo oblekli v bel toaletni papir, razpršili nanjo črne pike in nastal je Pikin konj.

Naše kulise so: gajbice, z rjuho prevlečeni šolski panoji, kovertan, prebarvane

Pika in policaja

Zadovoljni po uspešni predstavi

čudujem njihovo vživetost v igro in trepetam zanje. Nato poklon, aplavz in ... vidimo se na naslednji predstavi!

kartonske škatle... Igralce dodatno osvetlimo izza odra z močnimi žepnimi baterijami. Za masko prinesejo učenke mamina ličila in pustne barve. Priprave na predstavo so vedno najlepše. Otroci so polni idej, starši in kolegica Polona Kožlakar mi radi priskočijo na pomoč pri izdelovanju scene.

Na premieri kot šepetalka kukam izza zaves v dvorano. Gledam ponosne starše in malčke, ki z odprtimi usti sledijo dogodkom na odru. Sledim igralcem v besedilu, ob-

PEVSKI ZBOR

Skupinsko petje se je prenašalo iz roda v rod. Korenine šolskega zborovskega petja temeljijo na zgodovinskem razvoju slovenskega cerkvenega zborovskega petja in na razvoju slovenskega šolstva. (vir: D. Žvar; Kako naj pojejo otroci)

Na Katarini so imeli ljudje vedno veselje do petja. Domačini pripovedujejo, da so se fantje ob nedeljah zbirali v gostilni pri Anžicu in zapeli na vasi. V večernem času, ko je vse naokoli potihnilo, se je z Anžicovega griča njihova pesem prelepo razlivala v temno noč.

Nekoč je sodelavec organista Albina Koširja in njegov zbor povabil v Šentrupert. Domov grede so se ustavili na veselici v Trebnjem. Na veselici je igral ansambel Ludvika Lesjaka. Na odru so bili postavljeni mikrofoni. Med katarinskimi fanti je vzniknila ideja, da bi še oni malo zapeli. In so. Slišal jih je Ludvik Lesjak. Beseda je dala besedo in ugotovili so, da Ludvik živi na Dobrovi, katarinski fantje pa le 8 km stran, na Katarini.

Albin Košir in Ludvik Lesjak sta začela sodelovati. Lesjak je pripravil melodije in besedila, Albin pa jih je priredil za moški zbor. Vadili so doma pri Albinu, hodili pa so tudi v Ljubljano, za Bežigrad, v Dom kulturnih organizacij. Ker je dom pogorel, so se preselili v prostore nasproti hale Tivoli.

Prvič so nastopili v Slovenski filharmoniji v oddaji Pokaži, kaj znaš. Nastopili so na dveh koncertih iz naših krajev, v Bovcu (11.1.1969) in v Laškem (1970). Na Ptuju so na gradu Borl sodelovali na tekmovanju narodno-zabavnih ansamblov (1971). Ob tej priložnosti je bila izdana plošča, ki so jo popestrili s pesmijo Pastirček. S srečanja narodno-zabavnih ansamblov v hali Tivoli obstaja celo videoposnetek (arhiv hrani RTV Slovenija).

Svojo prvo samostojno malo ploščo so izdali leta 1968, drugo, veliko ploščo pa leta 1971. Snemali so na RTV v Ljubljani. Tonski tehnik je bil Tomaž Tozon. Gramofonske plošče je izdelala RTV Beograd.

Starši so ljubezen do petja prenašali na otroke in z otroki prepevali doma. V šoli so pri petju peli otroci z učiteljicama Vido Tavčar in Silvo Košir, ki jih je spremljala s kitaro. Spominjam se, da me je na razredni stopnji glasbeno vzgojo poučevala učiteljica Zdenka Košir. Pri učenju pesmic je postavila na kateder večji siv kovček, v katerem se je skrival električni harmonij. Še danes slišim barvo njegovega zvena.

Na predmetni stopnji nismo veliko prepevali. V pevskih sposobnostih smo se največkrat preizkušali ob kresovih, ki smo jih učenci pripravljali in kurili na predvečer državnih praznikov. Posedali smo ob ognju, učitelj Jure Slatner je igral na kitaro slovenske

Mala plošča (1968); od leve proti desni stojijo pevci Albin Košir, Martin Dobnikar, Jože Košir, Andrej Kršinar, pred njimi Mirko Dobnikar, Stane Košir, Tone Košir, Lado Kresal (kitara), Ludvik Lesjak (harmonika), Jože Zupan (kontrabas). Manjka še Jože Košir, ki je bil na služenju vojaškega roka.

popevke, mi pa smo pritegnili zraven vsak po svoje. Lahko si mislite, da nismo peli kdove kako ubrano.

Z nastopom službovanja pa se je na šoli kar spontano oblikoval zbor. Učenci so imeli dober posluš. Pri glasbeni vzgoji smo se naučili pesmi in z njimi popestrili šolske prireditve. Iz razrednega zbora se je razvil prvi pravi otroški pevski zbor. V njem so prepevali vsi učenci od 1. do 8. razreda, ki so uspešno opravili preizkus posluha.

Pevski zbor je na naši šoli začel delovati

v šolskem letu 1993/94. Tedaj smo se v pravem trenutku na pravem mestu našli učenci in pedagogi. Na šoli so že dve leti skupaj prepevali vsi učenci, ki so imeli posluš, učiteljica Urška Volčini je ob svojem prihodu na šolo prevzela dramski krožek, Sandi Willewaldt je obvladal igranje klavirske harmonike, učitelj Vitjan Obrovnik in skupina učencev so radi eksperimentirali z elektriko, meni pa so v delovno obveznost prvič zapisali tudi uro za vodenje pevskega zbora. S skupnimi močmi smo se lotili pevskega projekta-spevoigre Radovana Gobca, Kresniček.

Razdelili smo vloge. Večina pevcev je morala nastopati kar v dveh vlogah, saj je bilo vlog več kot pevcev.

Začeli smo z vajami. Do sredine novembra enkrat na teden. Potem se je začelo zares. Nastopajoči so prihajali na vaje po skupinah. Vadili smo intenzivno. Pol ure zjutraj pred poukom in šolsko uro ali dve po pouku.

Poleg pevskih vaj so učenci z učiteljico Urško vadili dramsko besedilo, učitelj Vitjan je izdelal "lučke" za kresničke ter svetlobne in zvočne efekte. Pri likovni vzgoji smo z učenci izdelali rože, doma v moji sobi se je rojeval mravljinjski grad. Nastopajoči učenci so doma izdelali še luno, zvezdo in poljšo hišico. Tedaj smo vsi na šoli dihali kot eden.

Nedelja, 19. december 1993. Dvorana nabito polna. Odrske zavese se odgrnejo. Ob pogledu na mravljinjski grad najmlajšim zastane dih. Sandi s harmoniko igra uvodni del, kresnice plešejo. Na prizorišče pride v vlogi solista kresniček-Gregor Podobnikar. Obiskovalci zamaknjeno poslušajo njegov zametni glas.

Prepletenost pesmi, igre in plesa je napetost stopnjevala, dokler ni izzvenel zadnji takt. Pevci, igralci in korepetitor so nastop opravili brezhibno! Gromek aplavz. Tedaj mi je največ pomenil topel stisk roke našega organista Albina Koširja, ki me je vpeljal v svet not in glasbenega znanja, ko sem kot četrtošolka začela prepevati v otroškem cerkvenem pevskem zboru.

Spevoigro smo še enkrat odpeli dva ali tri dni kasneje, da jo je posnela lokalna CATV Medvode. Izjemen dogodek je bil za učence in zame-zborovodkinjo, ki nisem izšolana glasbenica, Prvi nastop na Reviji pevskih zborov občine Ljubljana-Šiška v Slovenski filharmoniji leta 1994. Pred nastopom sem imela grozno tremo, vendar sem zaupala v svoje pevce. Poslušalci v dvorani so najmanjši zbor po številu pevcev nagradili z dolgim aplavzom. Po nastopu smo imeli glasbeni pedagogi v restavraciji hotela Ilirija krajši strokovni pogovor s selektorico

Spevoigra Kresniček

Revija pevskih zborov, Medvode, 2004

zastopala Rok Dobnikar in Aleš Podobnikar. Rok je igral na diatonično harmoniko, Aleš pa je zraven zapel Pozdrav s Katarine (Katarinsko pesem).

Neverjetno. Nekaj učencev je skupaj z mano začelo obiskovati zasebno glasbeno šolo Via Artis. Poleg pevcev smo sedaj postali še instrumentalisti na klaviaturah oziroma na kitari. Z nami sta štiri leta (1999/2000–2003/2004) delila potrpljenje Sabina Weiss in Janez Premk. Glasbena šola, dramski krožek (za katerega je številne tekste priredila ali napisala za oder mentorica Pavla Petač) in pevski zbor smo združili moči in pripravili kar nekaj prijetnih prireditev ob materinskem dnevu in novem letu.

Časi so taki, da redkokomu zbor kaj pomeni, čeprav je v njegovo delo vtkano ogromno skritega truda vseh sodelujočih.

Učenci, pevci! Vašega truda ni moč poplačati, zavedajte pa se, da s pesmijo bogatite sebe in osrečujete druge.

Pesem je in bo živela, z zborom ali brez njega.

*Polona Kožlakar,
učiteljica razrednega pouka*

TRŽNICA

V šolskem letu 2000/2001 smo učitelji z učenci prvič pripravili jesensko tržnico. Ideja o tem se je že kar nekaj časa porajala v naših glavah. Učitelji smo želeli tudi naše otroke vključiti in spodbuditi k razvoju turizma na Katarini, jim pokazati in dati možnost, kaj lahko vse ponudiš turistom in nenazadnje za to prejmeš tudi plačilo.

Obljubljeni zaslužek, ki smo ga namenili končnemu izletu, je učence še bolj pritegnil in navdušenje za tržnico je bilo še večje.

Obiskovalce Polhograjcev so vabili letaki in pravo kmečko tržnico, 24.9.2000, pod naslovom Vesela jesen. Šolarji so ves teden marljivo nabirali in zbirali domače sadje, zelenjavo, kostonj, pekli pecivo. Mnogo lončnic so otroci

september

Jesenska tržnica

Za prodajo domačih izdelkov in pridelkov smo se odločili teden dni prej, zato smo morali pošteno pljuniti v roke.

Mame so noč in dan pekle pecivo, učenci pa smo se odločili, da bomo od doma prinesli, kar imamo: jabolka, hruške, zelenjavo, kozje mleko, med, kostanj, gobe, krompir,...

Dan pred prodajo smo šli s samokolnico od hiše do hiše in poprosili za kakšno dobroto z vrta. Pri neki hiši smo dobili precej zeljnatih glav, repe in kolerabe. Moram reči, da so bili povsod radodarni. Ko smo se vračali proti šoli, se nam je odlomil ročaj samokolnice in vsa zelenjava se je zvalila po bregu. To smo imeli dela, da smo jo spet pobrali!

Prišla je sončna nedelja - naš tržni dan. Mize na šolskem igrišču so se kar šibile pod pridelki. Ljudje so prihajali, mi trgovci smo bili zelo zadovoljni.

Zvečer so ostale le prazne mize in plakat z napisom: TRŽNICA.

Nato je prišlo veselje, ko smo šteli denar in razmišljali, za kakšen končni izlet ga bomo zapravili.

Martin Kezma, 6. r.

foto: S. Ž. "Baba"

Župan občine Medvode, Stanislav Žagar, je stalni obiskovalec tržnice.

vzgojili pri vrtnarskem krožku, pri likovnem pa so izdelali glinene izdelke, risbe, okrasne lončke,.... Doma pa so mame pridno pekle pecivo in kruh. Katarina je zaživela. Turistov, ki jih je ob koncu tedna na Katarini vedno veliko, se je na tržnici kar trlo. Učenci so pridno prodajali, se pogajali za ceno, tehtali in se ob tem veliko naučili.

Odziv ljudi, številni turisti, veselje otrok in seveda tudi izkupiček, ki smo ga namenili za končni izlet, nas je tako učitelje kot učence spodbudil, da tržnico naslednje leto ponovimo in ponudimo še več izdelkov.

Tako smo v septembru 2001 že v prvem šolskem tednu pričeli pridno ustvarjati pri likovnem krožku in pripravljati izdelke za našo drugo tržnico. Tudi ta je zadnjo nedeljo v mesecu septembru privabila številne obiskovalce.

V šolskem letu 2002 smo tržnici dodali še srečolov. Učenci so s pomočjo sponzorjev zbrali veliko dobitkov za bogat srečolov. Ponudba je bila pestra, obiskovalcev veliko in že v popoldanskih urah je zmanjkalo vseh domačih dobrot, še posebej pa domačega kruha in peciva.

Tržnica je postala že tradicionalna. Ljudje iz bližnje in daljne okolice

Jesenski tržni dan na Katarini

Že četrto leto zapored smo dobili povabilo na nedeljski tržni dan, ki ga skupaj z učitelji pripravijo učenci POŠ Topol, najvišje ležeče devetletke v Sloveniji. Res pestra ponudba na tržnici in bogat srecelov sta dokaz, da šola živi s krajem in kraj z njo. Da pa so tudi vsi ostali pohvalno sprejeli njihovo tržnico, pa je prav tako dokazano, saj so branjevci lahko že krepko pred koncem tržnega dne le še v odenkih ponujali tisto, kar je zrastle na katarinskih vrtovih in polju, kar se je speklo, vkhalo ali predelalo po domovih, nabralo v gozdovih ali vzgojilo ali izdelalo pri obšolskih dejavnostih. Letošnjo ponudbo so popestrili tudi s čaji iz zdravih rastlin, ki so jih konec šolskega leta sami nabirali in nato še posušili. Za pokušnjo so obiskovalcem ponudili tudi kuhan krompir. Skratka, sejemske dogajanje je bilo ponovno živahno, cene pa takole, na oko, konkurenčne. Odločili so se, da bodo letos večji del izkupička namenili za nakup računalnika, nekaj pa tudi za končni izlet, da bi bila motivacija za delo večja.

Silvana Knok

Pridelano na Katarini

prihajajo na naš tržni dan. Veliko kupcev je že stalnih in jeseni nas z veseljem obiščejo in poskusijo naše dobrote.

Mi, branjevci na tržnici (učitelji in učenci), smo vsako leto bolj izkušeni in želimo ponuditi turistom čim več.

Učenci podružnične šole Topol organizirali posrečeno kmečko tržnico

Za kmečko tržnico živi cela vas

Izkupiček prodanih izdelkov za zaključni izlet učencev naše najvišje ležeče osemletke

KATARINA. 2 – Katarina je vedno slovela po svoji turistični gostoljubnosti in inovativnosti. Z malo dobre volje, solidarnosti in zavzetosti, jim je že drugo leto zapored uspelo organizirati kmečko tržnico, na kateri učenci podružnične osnovne šole Topol, prodajajo svoje izdelke, izkupiček pa namenijo za zaključni izlet. Izredno posrečena tržnica, na kateri je moč kupiti od sadja, zelenjave, čajev, rož, različnih do likovnih in tehničnih izdelkov se je dobro priložila in obogatila že tako bogato turistično ponudbo.

«Lansko leto, ko sem prišla na idejo kmečke tržnice, so jo učenci z veseljem sprejeli.

Učenci so se izkazali kot uspešni trgovci ter se zraven še zabavali

Marljivo so se lotili dela pri likovnem in vrtnarskem krožku, tako da so se mize šibile pod njihovimi izdelki. Našo ponudbo smo letos, zaradi dobrega odziva obiskovalcev, še malce razširili,« je dejala Darja Šinkovc, vodja podružnične šole Topol, bolj znane pod imenom Katarina. Plod njihovega zavzetega dela je bila tudi letos cela paleta svečnikov, lončkov in vazic.

Poleg tega je bila na tržnici moč kupiti tudi vloženo sadje in zelenjavo, gobe, različne sokove, začimbe in rože, ki so jih velikodušno prispevali krajani. Prav velika povezanost in solidarnost krajanov, daje tržnici še toliko večji pomen.

«Sadje in zelenjavo smo prinesli od doma. Šli pa smo tudi po vasi, kjer so nam krajani z veseljem prispevali svoje iz-

delke,« je povedal 12 – letni Dejan Okorn, ki se je v družbi svojih sošolcev prav veselo zabaval. V projektu sodeluje prav vseh 25 učencev te naše najvišje ležeče osemletke, ki so se izkazali tudi kot izkušeni trgovci. «Prodajam bezgov sok, ribezov sok, vložene kumarice in jurčke, marmelado, vložene češnje, suho sadje in čaje. Prispevali smo učenci in krajani. Izdelke smo naredili pri likovnem krožku, sama pa sem naredila nekaj vazic in lončkov,« je dejala 10 – letna Kristina.

Lanski zaslužek jim je omogočil prekrasen izlet na Bled, kjer so obiskali grad, se vozili s kočijami in preživeli čudovit dan, ki se ga učenci še danes z veseljem spominjajo.

MIHA BAŠELJ
Foto: NINA PAVLIN –
BAŠELJ

Tako je bila v šolskem letu 2004/2005 za nami že peta tržnica in upamo, da ne zadnja.

Darja Šinko, vodja šole

SPOMINI NEKDANJIH UČENCEV IN UČITELJEV

MOJA ŠOLA - MOJA SLUŽBA

S katarinsko šolo sem povezana skoraj vse življenje. Obiskovati sem jo začela leta 1957, ko je bila še skoraj čisto nova.

V šolo sem rada hodila, saj z učenjem nisem imela težav. Moja najljubša predmeta sta bila matematika in nemščina. Poučevalo me je več učiteljev, v najlepšem spominu pa imam učiteljico Silvo Košir, ki je bila vsem kot mama.

Želela sem postati učiteljica, bila sem že vpisana v Gimnazijo pedagoške smeri v Ljubljani. Toda naša majhna kmetija je potrebovala delovne roke, zato sem morala ostati doma.

Kmalu sem si ustvarila svojo družino in tudi moji trije otroci so hodili v to šolo. Prihajala sem na govorilne ure, sestanke, prireditve.

Leta 1985 pa sem v šoli začela delati kot kuharica in čistilka. Nekaj let sem pripravljala tudi kosila.

Če pomislim na šolske malice v mojem otroštvu, se najprej spomnim na domač kruh z marmelado. Še jogurtov nismo poznali!

Tudi kasneje, ko sem jaz začela pripravljati šolske malice, so bile precej enolične. Včasih so mi na začetku leta pripeljali 100 škatel "Zdenka" sira in otrokom sem ga delila vse leto. Danes pa so otroci najbolj srečni, kadar je za malico pica.

To šolo sem imela vedno rada, nekoč kot učenka in tudi danes, ko prihajam sem v službo.

Anica Malovrh,
šolska gospodinja

29

SPOMINI NA ŠOLSKA LETA

Znašli smo se v letih,ko imamo končno nekaj več časa in se v mislih radi ozremo nazaj v mladost, zlasti je v otroška leta. V letu , ko praznuje šola na Katarini 50 let, pa so spomini še bolj oživele.

Doma sem bila na hribčku nad šolo. Spominjam se dni,ko se je pričela gradnja nove šole in smo jo otroci lahko spremljali kar od doma. Kljub opozorilu staršev pa smo se kar dostikrat znašli na samem gradbišču, da smo si vse skupaj lahko ogledali bolj od blizu. V napol zgrajeni šoli smo se ob nedeljah radi tudi igrali in skrivali.

Leta 1955 je bila šola zgrajena in isto leto sem tudi sama vstopila v prvi razred. S šolo pa sem se še bolj povezala, ko je leta 1959 moja mama tukaj dobila delo kot snažilka, pripravljala pa je tudi šolsko malico. Doma je pekla kruh, da ga ni bilo treba voziti od drugod. Bolj ko sem odrasčala, večkrat sem ji pri delu tudi pomagala. Vesela je bila, če sem šla popoldne z njo, ko je bilo treba šolo počistiti. Pozimi je bilo treba skrbeti za ogrevanje. Že zgodaj zjutraj je zakurila peči, da je bilo toplo,ko smo pričeli s poukom!

Pri tem delu ji je rad priskočil na pomoč naš oče. Če je poleg službe le utegnil, ji je že zvečer nacepil drva ter jih prenesel pred peč in v šolsko kuhinjo. Kadar je zapadel sneg, ga je že navsezgodaj odmetal okrog šole, kar se ga je največ dalo. Pred tem pa je skoraj vedno očistil še stezo od doma do šole. Velik del vrta ob šoli je bil tedaj zasajen z malinami. Te smo otroci obirali med poletnimi počitnicami. Ker maline zorijo postopoma, jih je bilo treba obirati kar precejšen del počitnic.

Iz njih je mama kuhala malinovec za šolsko malico. Za boljši okus ga je večkrat dodajala tudi čaju. Ob večjih takratnih državnih praznikih, kot so bili 1. maj, 29. november ali Dedek Mraz, je spekla tudi pecivo za pogostitev šolarjev in povabljenih gostov. Največ dela pa smo vedno imeli prav tedaj, ko so se za šolarje začeli prosti dnevi. Takrat smo imeli generalno čiščenje šole. Najtežje delo je bilo pomivanje oken.

Osnovno solo sem končala, ko mi je bilo 14 let. Tedaj smo dobili doma še enega člana-Metoda. Mamo sem v službi zamenjala kar jaz. Pripravljala sem malico in pospravljala šolo. Z mojim delom najbrž niso bili vedno vsi zadovoljni, vendar smo nekako prebrodili ta čas, potem pa je delo steklo spet normalno naprej.

Enkrat se je to še povrnilo, ko si je mama zvila nogo. Takrat sem bila že zaposlena in sem za ta čas vzela v službi dva tedna dopusta.

Čeprav je bilo marsikdaj naporno, pa je bilo tudi dosti lepih trenutkov, ki se jih rada spominjam. Otroštva ne pozabiš kar tako.

Helena Košir-Burgar,

učenka na šoli v letih 1955-1963

30

KO SEM BIL TRIKRAT MLAJŠI KOT DANES, ŠOLA NA KATARINI PA DVAKRAT

Bilo je leta 1980, ko sem kot prvošolček prestopil šolski prag. Torej bo letos od tega že 25 let. In še eno leto več kar sem se prvič odpravil v malo šolo. Če se ne motim, smo bili zadnja generacija, ki jo je obiskovala v Osnovni šoli Janeza Kalana na Topolu pri Medvodah. Večini bolj znana kot šola na Katarini.

Iz male šole se ne spominjam prav veliko. Strogega učitelja, Janeza Koširja. Ta nas je zaposlil, potem pa mislim, da je odšel poučevat višje razrede in se čez čas zopet vrnil pogledat, kaj počnemo. Tako smo bili precej časa tudi sami. Bilo nas je pet, jaz kako leto mlajši od ostalih. Spominjam se Berte in Brigite, ki sta se nekoliko spravljali name, ter Andreja in Blaža, ki sta me vzela v bran. Spominim se tudi osmošolcev. Kako veliki in mogočni so se mi zdeli! Za razliko od tistih precej let kasneje, ko se mi je zdelo, da namesto v osmi, sodijo kvečjemu v kak tretji ali pa četrti razred.

Naša učiteljica v prvem razredu je bila Metka Jamnik. Menda sem bil velikokrat brez naloge, a spominim se je kot prijazne in zaščitniške. Kot bi nam bila mama. Velikokrat me je peljala domov.

V tistih časih je pouk celotne osemletke potekal v dveh učilnicah. V vsaki učilnici sta bila hkrati dva razreda. Pouk je potekal v dveh izmenah. Ko so imeli prvi štirje razredi

pouk dopoldan, so ga imeli zadnji štirje popoldan in obratno. No, kljub temu učilnice niso bile preveč polne, vsaj v primerjavi s kakšno šolo iz kakega večjega kraja ne, saj je bilo na celi šoli le malo čez trideset učencev. Med sošolce lahko štejem tudi generacijo pred našo in generacijo za našo, saj smo si vsako drugo leto delili klopi v isti učilnici. V generaciji pred nami je bilo devet učencev, kar je več kot v katerikoli kasneje. V tisti za nami sta bila dva.

Prvo polovico drugega razreda nas je učila Metka Milekšič. Ko je odšla na porodniški dopust, je delo nadaljeval njen mož Vlado. Ne verjamem, da so še kje v Sloveniji kakšni drugošolčki tako uživali in se zabavali kot smo se mi tiste pol leta! Namesto da bi bili pri pouku, smo se šli igrat z žogo ali kotalkat. Pozimi pa je bilo na sporedu kepanje in sankanje. Resnici na ljubo je trpelo znanje, ampak saj smo naslednje leto vse nadoknadili. V tretjem razredu je bilo vse precej bolj resno, tako kot tudi naš učitelj Jože Ramuta. Spomnim se, da smo večkrat peli narodne pesmi in se učili folklornih plesov. Nekoč smo se ponosno ponudili, da zapojemo pesem "Žabe svatbo so imele, zbrane od sosednjih mlak ...", ki smo se je bili naučili prejšnje leto. Ko smo vsj navdušeni začeli "Babe/Deci svadbo so imeli ...", smo jih pošteno slišali. Vedeli smo, da bo letos drugače.

V četrtem razredu ni bilo nič posebnega. Smešno, po čem se spominjam naše učiteljice Majde Lavrič. Po njenem: "Nažgite luč."

Na višji stopnji smo spoznali cel kup novih učiteljev (takrat smo jih seveda klicali tovariš in tovarišica): Anica - Nuša (družboslovni predmeti) in Jure Slatner (naravoslovni predmeti), Andrej Žbogar (zgodovina, zemljepis, telesna vzgoja) in še nekaj jih je bilo za krajši čas. Ničesar takega iz tistih časov, kar bi zelo izstopalo, se ta hip ne spomnim. Prav veliko mi ni ostalo od spoznavanja družbe iz petega razreda. Vem pa, da je bil Slavici, ki nas je učila, zelo pri srcu Deseti brat, saj nam je velikokrat pripovedovala o Krjavlju. Spominjam se tudi, kako sem pri nekaterih predmetih, kjer so učitelji le predavali, zapiske pa je moral vsakdo sam narediti iz knjige, včasih zaostajal za cele mesece. In kako se je tovarišica čudila na pol praznemu zvezku, ker nisem imel stare knjige, po kateri smo delali.

Omeniti moram tudi našo veliko športno aktivnost v tistem času. Udeleževali smo se raznih tekov, krosa, teka na smučeh, namiznega tenisa, nogometa, ...čeprav je bilo včasih potrebno za sestavo ekipe uporabiti skoraj celotno višjo stopnjo. In niti nismo bili tako slabi, predvsem ekipno ne. Še posebej dobro so se vedno odrezale naše punce. Malo najbrž tudi zato, ker "telovadba" nikoli ni bila ločena za punce in fante, ampak smo jo vedno imeli skupaj.

Prave telovadnice šola sicer nima, zato smo pozimi in ob slabem vremenu ponavadi igrali namizni tenis (no, tega smo tudi med vsakim odmorom). Spomnim se tudi skakanja čez kozo, šaha in pa seveda sankanja od Zanožja, kadar so bile razmere primerne. Pa teka na smučeh in smučanja - joj, še sedaj me zebe v roke, če se spomnim, kako je bilo, če nisi imel kljuke in si se moral samo z rokami držati vrvi pri vlečnici! Pozimi smo se včasih (sicer na lastno pest) podali tudi na zaledenelo mlako, nad čimer naši starši - upravičeno - niso bili preveč navdušeni. Ko na igrišču ni bilo več snega in ledu, smo se z žogo preselili nanj. Ponavadi je bilo to zgodaj spomladi, saj nismo stali križem rok, ostankov zime smo se lotili z lopatami in krampi, da je bilo igrišče čimprej suho. Nato smo vztrajali v vročini in mrazu.

Da ima igranje z žogo na igrišču vrh hriba svoje čare, smo dostikrat okusili na lastni koži

in to dobesedno. Malo preveč razgrete glave, khm ...noge ali pa malo neprevidnosti... in žoga se je po cesti odkotalila v dolino, ali pa odfrčala v "graben" in prav na hitro se je bilo treba odpraviti med koprive, če nisi hotel, da se je za njo izgubila vsaka sled. Tudi mlaka je bila pravi magnet za žoge, zato je bilo treba pri roki vedno imeti kakšno preklo. Precej kasneje, a za nas prepozno, so izumili rešitev - visoko ograjo.

V tistih časih otrok doma niso čakali računalniki, ampak kvečjemu kakšno delo, zato se nam ni nikamor mudilo. Če je le bilo lepo vreme, smo se zadržali še kakšno uro ali dve in se podili po igrišču. Včasih je bilo na igrišču slišati, kako je zaradi tega trpela zadnja plat sošolca, ki je živel v bližini. Na srečo nas učitelji niso podili domov. Če je bil le kdo prisoten, smo lahko dobili žogo. Tudi če smo ostali brez nje, se nismo dali tako hitro odgnati. Nekdo je splezal skozi šolsko okno in prinesel žogo ter jo vrnil, ko smo končali. Vse to nas je seveda užejalo. Če si smuknil v kuhinjo, je mogoče v njej ostalo še kaj čaja od naše malice. (Ali pa od malice, ki je čakala na učence v popoldanski izmeni.) Da malica ni bila tako obilna, kot bi hoteli, verjetno ni treba poudarjati. Pogosto smo si namesto kosa kruha z marmelado in šipkovega čaja želeli še kakšno popestritev. Zato smo bili toliko bolj navdušeni nad buhteljni, ki jih je za nas ob posebnih priložnostih spekla Sešanova mama. Vabilo je tudi sadje, ki je bilo na drevju le par korakov vstran. No, če to še ni bilo zrelo, se je bilo treba zateči k starim zalogam v kleti. To je bil svojevrsten preizkus hrabrosti, saj je bilo kaj takega strogo prepovedano. Ampak ob pomoči nekaj stražarjev je bilo vse skupaj nekoliko manj tvegano.

32

Naj omenim še nekaj stvari, ki so se mi malo bolj vtisnile v možgane. Najprej tradicionalne delovne akcije - skladanje drv pri Anžicu (gostilna pri Dobnikarju za tiste, ki jim to morda zveni bolj znano). Ne vem, zakaj smo se tega vedno lotili tako navdušeno. Zaradi veselja do prostovoljnega dela ali zaradi okusne malice, ki smo jo vedno dobili, ter dejstva, da je takrat vedno odpadel pouk?

Šola je bila velikokrat tudi prizorišče raznih prireditev. Jeseni smo pripravljali gobarske razstave (podobno kot danes jesensko tržnico), ob različnih priložnostih (od Dedka Mraza do partizanskih shodov) proslave, na njih nastopali in igrali. Skupaj s Športnim društvom Dolomiti 80, ki je takrat nastalo iz šolskega športnega društva, in katerega delo je bilo zato tesno povezano in prepleteno z delovanjem šole, (danes pa obstaja zgolj še na papirju), je bilo organiziranih nekaj športno-rekreativnih prireditev. Pozimi tekmovanje v smučanju in sankanju ter turnir v namiznem tenisu, jeseni pa tradicionalni Tek po Polhograjskih dolomitih. (Danes bi ga nemara veljalo oživiti, da bi poleg kolesarjev imeli svojo prireditev tudi tekači).

Šolski prostori so se takrat, ko smo sedeli v njihovih klopih še mi, in tudi potem kasneje, uporabljali za zborovanja krajanov ter rekreacijo (namizni tenis, aerobika, plesni tečaji, ...). Toda tisti, ki mu besedi "Pr' Jurčku" ne pomenita nič, ne more vedeti, da ni zgolj naključje, da v njej še vedno sedijo prav tako pridni učenci, ki se potem pregovorno dobro odrežejo v srednji šoli. Pr' Jurčku, v hišici pod cerkvijo Sv. Katarine, malo nad križiščem, kjer se pot proti Toškemu Čelu odcepi levo proti Ivovku, je v času obnavljanja šolske stavbe več mesecev potekal pouk. Res je bilo tesno, nismo imeli športnega igrišča, pa tudi malico smo si morali nositi sami (pred očmi še vedno vidim sendvič s prešanim

“špehom”, zraven pa pol litra vindija). Edina alternativa našemu “Jurčku” sta bili precej bolj oddaljeni šoli v Sori in Preski. Toda domačini so vedeli, da bi tačasna rešitev zelo verjetno prerasla v trajno in se na Katarino ne bi več vrnili.

Zato so bili odločeni, da izpeljejo to briljantno idejo in zato duh in življenje, ki ga dajejo učenci šoli na Katarini, še vedno živita.

Duh, ki je lahko takšen, kakršen je, le v šoli, kakršna je.

Simon Rade, računalniški programer

LJUBI SPOMINI NA SREČNA LETA

Kdo se ne spominja rad svojih prvih šolskih dni, ki ponudijo toliko novega? Prvič v življenju imaš občutek, da živiš, da je nekaj odvisno samo od tebe. In v pravi šoli zna vsak najti nekaj zase, za svojo samostojnost in samozavest.

Naša šola je nekaj posebnega. Na pogled taka kot vse, razlika pa se skriva med njenimi zidovi in vidimo jo lahko v travnikih ter gozdu, ki jo obdaja. Kar opazimo na vsakem koraku je njena majhnost. Le-ta pa ji daje enkratni pečat. To ima dobre in slabe posledice. Z majhnostjo pridobimo domače vzdušje, ki ga drugje ne najdemo. Mešanje generacij je bolj izrazito in individualni pristop ponuja boljšo kvaliteto pouka. Od slabih stvari imam v mislih delanje domačih nalog, ki se mu nikakor ne moreš izogniti. Plonkanje je praktično nemogoče, šprical pa ne vem zakaj bi. Saj je šola še najbolj zanimiva. V posebnem spominu imam tudi nenapovedana spraševanja, ko bi včasih kar izginil pod svojo mizo. Pa ni bilo pomoči! Celoten razred je bil izprašan v trenutku. Kolikokrat sem se spomnil na to na gimnaziji, kjer se v množici tridesetih dijakov z lahkoto izogneš neprijetnim dogodkom. Vse te stvari pa imenujem slabe samo zato, ker te prisilijo v učenje. To seveda ni slabo, ampak vsakemu izmed nas se včasih ne da delati in smo leni. Z učenjem je enako! V osnovni šoli sem dostikrat imel učenje za nepotrebno. Svoje mnenje pa sem kmalu spremenil zaradi spoznanja, da z učenjem lahko dosežem svoje sanje! Dejstvo je, da s takim načinom dela dobiš dobre delovne navade in takrat učenje ni več težko.

Ena boljših stvari pa je tudi odnos med učiteljem in učencem. Zaradi tesnejših odnosov se lahko naučiš še marsikaj drugega kot samo učno snov. Kaj je vredno več kot to, da otroka naučiš odgovornosti? Da se uči od svojega vzornika življenjske drže in zna pokazati svojo zrelost? To je največ, kar sploh lahko dobiš od svojega učitelja, saj ti več kot sebe ne more dati. Tega smo bili deležni vsi, ki smo kdajkoli prestopili prag te osnovne šole. Verjamem, da marsikdaj naša dovtetnost za tovrstno vzgojo ni bila na nivoju pričakovanj. Toda kdaj kasneje se človek le spomni življenjskih nauk, ki niso šli čisto skozi ušesa.

V taki okolici ni težko postati dober človek, ki s svojim odnosom do življenja in soljudi zasluži samo spoštovanje. Vrednost slednjega pa je višja od vsakega denarja in položaja.

Gregor Podobnikar, absolvent mikrobiologije

MOJE POTI V OSNOVNO ŠOLO

Odprem oči in buljim v strop. Zbudilo me je nadležno piskanje budilke. Urno vstanem in pogledam skozi okno, toda razen globoke teme ni videti ničesar. Nato prižgem luč in za trenutek mi zastane dih. Vse je bilo namreč na debelo pokrito s snegom in bil je ponedeljek. Takoj sem vedel, da bo treba pešačiti v šolo, kakor so pešačili že moji predniki, bratje in sestre ter drugi sovaščani.

Ta zgodba se je ponovila še mnogokrat, a najbolj so mi v spominu ostale tiste iz prvih let šolanja. Takrat me je bilo še strah hoditi samega po temi, a na srečo sem imel sestro in nekatere sovaščane, ki so tisti čas še obiskovali POŠ Topol. Kadar je zapadlo malo snega, smo napeto čakali na avtobus in držali pesti, da bo peljal na "Katarino", toda avtobus je bil velik, cesta pa strma in v mojem prvem šolskem letu še ni bila asfaltirana. Hodili smo počasi, ker se nam ni mudilo in torbe so bile težke. Še počasneje pa smo gazili, ko je bilo pol metra snega ali celo več. Ponavadi je bila popolna noč, le v daljavi so svetile luči v hišah. Na poti nismo srečali žive duše, razen kakšnega avtomobilista, ki si je zaman trudil priti na vrh hriba. Da nam je čas hitreje minil, smo se zatopili v kakšen pogovor. Večkrat smo razmišljali, da bi v takšnih razmerah pouk lahko odpadel in to se je nekega dne tudi zgodilo.

Včasih smo s seboj vzeli sanke, zato da smo se lahko na poti domov sankali. Težave so nam delali "plužilci" snega. Pa ne samo zato, ker nam ni ostalo nič snega na cesti, ko so posolili, ampak tudi zato, ker smo se jim morali umikati vstran, kjer pa ni bilo prostora. Tako smo že ob sumu na brnenje tovarnjaka ali traktorja poskakali iz ceste v globok sneg, da ne bi bili zasuti.

Tudi kadar ni bilo snega, smo velikokrat hodili peš domov, predvsem na višji stopnji, ko smo imeli več ur in je avtobus že odpeljal. Včasih smo se vlekli kot megla, včasih pa smo skoraj celo pot tekli. Nismo vedno hodili po glavni cesti, ampak smo še posebej takrat, ko smo šli spotoma k verouku, ubirali dve drugi poti. Eni smo rekli "bližnjica", ker je bila nekoliko krajša in manj naporena za noge, druga pa je ponavadi prišla prav, kadar smo se hoteli najesti češenj ali jeseni sliv. V 7. razredu se je marsikaj spremenilo. V šolo sem hodil sam, ker se je sošolka iz Trnovca preselila. Ker redni avtobus ni več vozil, sem se vozil s šolskim, ki je sicer vozil učence v Presko. Tako sem pozimi spet večkrat moral pešačiti. Naslednje leto mi je družbo delal dve leti mlajši učenec iz Setnice. Imel je še nekoliko daljšo pot kot jaz, vendar nama med potjo nikoli ni bilo dolgčas. Včasih sva se v dolino odpeljala tudi s kakšno učiteljico, če šolskega avtobusa ni bilo.

Kmalu je bilo konec mojega osnovnega šolanja, s tem tudi mojega pešačenja in takrat sem bil vesel, da je bilo tako. Danes pa se mi včasih toži po starih poteh, polnih zanimivih doživetij.

*Klemen Rade,
dijak 3. letnika Gimnazije Vič*

DRAGA MOJA ŠOLA

Ko te takole opazujem skozi napol odstrto okno, se mi zdi, da si mi postala nekako tuja. Le redko še zaidem v tvoj hram in takrat me preplavijo najrazličnejši spomini.

A le stežka mi seže spomin v moje rano otroštvo, ko sem prvič prestopil tvoj prag. Tudi takrat si se mi zdela tuja. Bila si en sam velik prostor, poln hodnikov in vrat, a vendar si mi bila všeč. Imela si dušo in prav čutiti je bilo tvojo zgodovino. In ko mi je med poukom pogled ušel skozi okno, sem videl domačo hišo, čutil bližino doma in se počutil varnega. Misli so mi uhajale daleč naprej, ko se bom moral ločiti od tebe in meni zelo ljubega domačega kraja.

Leta so hitro minevala in misli so se začele uresničevati. Ravno sem se te privadil, že sem se moral počasi ločiti od tebe in tvojega varnega objema. In napočil je zadnji dan! Vstal sem že zelo zgodaj in se zavedal, da grem danes še zadnjič čez tvoj prag in da se bodo potem najine poti za vedno ločile. Še nikoli mi ni dan pri tebi tako hitro minil kot takrat in še nikoli si te nisem tako podrobno ogledal kot tisti dan. Zdela si se mi nekako nova in drugačna in šele takrat sem začutil, kako zelo te bom pogrešal. Ure so kar tekle in končno je odzvonilo konec pouka. Po hrbtu me je spreletel srh, ki se je počasi razlezel po vsem telesu. Ta neprijeten občutek tesnobe me je povsem prevzel in kar nisem se mogel ločiti od tebe. Toda počasi sem se le odpravil proti domu in srce mi je začelo še močneje biti. Med potjo so se mi porajali različni občutki, radost se je mešala z obupom in na trenutke bi se najraje zjokal. Oziral sem se nazaj, toda slovo je bilo neizbežno. Prišel je čas, da grem na novo pot.

Lepo mi je bilo pri tebi, draga šola, in v spominih se velikokrat povrnem v čase, ko sem še "gulil" tvoje klopi. Vsekakor bo zate vedno shranjen delček prostora v meni in upam, da se boš tudi ti kdaj spomnila teh osmih let najinega skupnega življenja, ko si me izoblikovala za prihodnost. Hvala ti.

*Žiga Kršinar,
dijak 3. letnika Gimnazije Šiška*

35

TEH MOJIH OSEM LET

Še so mi v živem spominu tiste tri ure pred šolo. Tiste tri ure- preden sem prvič stopil skozi šolska vrata.

Tisto jutro sem, precej neobičajno zame, vstal zelo zgodaj, skupaj z očetom.

Ko je vstala še mama, me je oblekla, dala zajtrk in se mi čudno nasmihala. Nisem razumel njenih pogledov, bili so čisto nekaj novega.

Vso pot do šole je spodbujala moja hojo. V grlu me je stiskalo.

Na šolskem hodniku se mi je zdelo kot v cerkvi ob kakšnem pogrebu. Velika gneča, razlika je bila samo v tem, da je bilo precej glasno. Starejši otroci so vreščali in si ogledovali nas prvošolce.

Končno sem sedel v razredu s prijateljem Matejem. Poznal sem le njega. Brigito, Majo in Martina sem spoznal kasneje, prav tako pa tudi ostale učence na šoli. S prvimi črkami

in števkami je bilo konec prave otroške brezskrbnosti. In tako sem vozil vseh osem let skupaj z učiteljicami: Slavico, Polono, Pavlo, Mojco, Darjo. Sedaj sem tukaj, maj je in konec se bliža, a ne tak konec, kakršnih je bilo sedem.

Konec osnovne šole je in spet stojimo pred še večjo prelomnico kot pred osmimi leti in spet me stiska v grlu.

Spletli smo prijateljstva, naše poti se bodo razšle, vsak bo šel po svoje. Začela se bodo drugačna leta, treba se bo postaviti na svoje noge.

Če se ozrem nazaj, je bilo lepo! Zdaj pa vam lahko rečem le še - zbogom!

*Luka Dobnikar,
v maju 2003*

SPOMINI NA ŠOLO IN KRAJ

36 Čas, v katerem danes živimo, teče hitreje kot ura. Leta 1968 sva z ženo kot mlada učiteljja prišla na Katarino. Tu sva ostala 12 let, danes pa sva oba že upokojena. V tem času sva opravila veliko pedagoško delo, pa tudi družbeno-politično. Rada se spominjava svoje šole na Katarini v dobrem in slabem. Zgodovina šole je zelo bogata. Bila so že razmišljanja, za katere močno upam, da se ne bodo ponovila, da bi šola zaradi premajhnega števila otrok ukinili. Lahko zatrdim, da so na šoli učitelji in učenci dobro delali. Želel bi poudariti tudi povezanost med šolo, starši in krajevno skupnostjo. Spoznal sem, da so ljudje v kraju spoštovali svojo šolo in cenili delo učitelja. Zavedali so se, je šola pomembna tudi za krajane in kraj. Z ženo sva na Katarini preživela pomemben del svoje mladosti in življenja - mesto veselja in bridkih spoznanj. Vedno sva izkazovala pripadnost kraju, šoli, želela dobrih odnosov med ljudmi, prijaznost, spoštovanje in ne nazadnje tudi odkritih besed. Sreča je srečati prave ljudi! Teh med krajani in "vikendaši" ni manjkalo. Ljudje so tisti, dajejo življenje in toplino, prijaznost in veselje - takšni so bili naši učenci. Bili so preprosti, delavni in uspešni. Zaradi dobrih rezultatov dela se je šola tudi ohranila. Iskrene čestitke ob 50. jubileju in hvala vsem, ki so jo gradili in prispevali, da je šola na Katarini tako uspešno živela in ustvarjala! Naj bo tako tudi v bodoče!

*Kranj, marec 2005
Zdenka in Janez Košir*

SPOMINI NA MOJE POUČEVANJE V ŠOL. LETU 1980/81

V šol. letu 1980/81 sem v OŠ Preska sprejela mesto učiteljice 1. razreda, vendar se je učiteljica, ki se je odločila, da gre v pokoj, premislila in prišla nazaj poučevat. Tako sem ostala brez razreda. Ponudili so mi mesto učiteljice na podružnični šoli Topol v kombiniranem oddelku 1. in 2. razreda. Odločitev je bila težka, ker sem imela doma tri majhne otroke. Spraševala sem se: "Ali bom zmogla? Katarina ni tako blizu, pot je

naporna. Kako bo pozimi? Kako bom prišla v šolo? Kako bo doma? Kako, kako... Grem, sem si rekla. Bo že kako." Tako zelo sem si želela imeti razred in v njem svoje učence. Prvi šolski dan na POŠ Topol - topel sprejem kolegov, prijazni starši in učenci: Betka, Bernarda, Štefan, Janko, Matija, Vojko in še veliko drugih. Skupaj 14 učencev v 1. in 2. razredu. Mislim, da nikoli pozneje ni bilo v teh dveh razredih skupaj toliko učencev.

Učenje dveh razredov hkrati v kombinaciji, tiho in glasno delo, kar dobro nam je šlo. Otroci so bili preprosti in zelo pridni.

"Metka, saj boš prevzela malo šolo, Rdeči križ, Pionirsko organizacijo, pa etiko v 7. in 8. razredu ..." Seveda nisem nikomur odrekla pomoči. Vsi učitelji smo imeli veliko dela, saj smo bili samo štirje za 58 otrok od 1. do 8. razreda. Prav dobro smo se razumeli.

Prevzela sem tudi gledališki krožek. Otroci so zelo radi igrali in recitali. Ravno prav, saj se je bližala 25. obletnica šole. Z veliko zagnanostjo smo pripravili program za to priložnost. Učenci so uživali. V resnici so bili zares dobri, pogumni in so si zaslužili velik aplavz. Starši - domačini so bili upravičeno ponosni na svoje otroke. Ob tej priliki smo za vso pogostitev poskrbeli učitelji sami. Spekli smo pecivo in pripravili narezke z domačim, Angelčinim kruhom. Srce mi je kar igralo ob stisku rok staršev, krajanov in kolegov iz doline. Še danes se spominjam učiteljice Marije Pokoren iz Sore, ki je bila moja vzornica pri pedagoškem delu. Po prireditvi me je objela in potrepljala po rami. To je bila zame najlepša zahvala za ves trud.

Tudi to praznovanje je minilo in šolsko delo se je nadaljevalo. Prišla je zima. Ne boste verjeli - daleč najdaljša. Dolgih pet mesecev je zemljo vedno znova prekrivala snežna odeja. Veliko veselje za otroke in velik napor zame. Vsak dan je bilo potrebno priti iz Sp. Senice do Goričan peš. Tu sem ob 6.10 počakala avtobus, ki me je peljal do Legastja, nato sem nadaljevala peš do šole na Katarini. Pri razpotju pri domačiji Maletič, sta me čakala drugošolca - dvojčka Štefan in Janko, ki sta imela za seboj že dolgo pot. Vedela sta, da je učiteljico strah, da ni navajena na temo, sneg in jutranji breg. Tako zelo vesela sem ju bila vsako jutro, dan za dnem. Celo pot smo klepetali in opazovali naravo. Bila je zares lepa, zame tudi kruta, ker me je vsak dan utrudila. Kar po pet ur na dan sem v teh zimskih mesecih porabila za pot na Katarino in nazaj na Senico. Do osmih smo le prišli v šolo. Tam so nas že čakali sošolci. Mnogi so prav tako več ur hodili do šole. Čakala nas je topla učilnica, v kateri je dišalo po gašperčku, v katerem smo kurili na domača drva. V majhni, topli, a nadvse domači učilnici smo pridobivali znanje, se pogovarjali in pogosto nasmejali. Lepo nam je bilo. Meni prav gotovo. Nihče ni klepetal, nihče ni nagajal, nihče ni bil nesramen; zares so bili čudoviti otroci.

Prišlo je lepše vreme in pot do Katarine je bila lažja. Z avtom sem bila hitreje na cilju. V Ločnici sem večkrat zavila na Brezovico k naši Angelci. To je bila namreč naša šolska gospodinja. Pripravljala nam je malice in za nami pospravljala. Pekla je izvrsten kruh. Večkrat sem pred poukom zavila do njenega doma. Naložili sva velike hlebce kruha in jih odpeljali v šolo. Kako slastno je dišalo v avtu po domačem kruhu! Ne samo do šole,

tudi do Senice, saj je gospa Angelca spekla majhen hlebec tudi za moje štiri fante. Vedela je, kako obožujejo njen kruh. Z Angelo sva zelo radi klepetali. Pomenila mi je eno samo dobroto in pridnost.

Na Katarini sem spoznala veliko dobrih otrok, prijaznih staršev, krajanov. Vseh se spominjam s spoštovanjem, ker mi je bilo poučevanje in druženje z ljudmi na Katarini v veliko veselje, ne pa samo dolžnost.

Prav hvaležna sem bila kolegici, ki mi je "prevzela mesto učiteljice" v Preski, saj sicer ne bi preživela nepozabnega šolskega leta med Katarinčani. Če leta 1980 ne bi bila zima tako huda, bi najbrž ostala na Katarini. Moja družina me je potrebovala, zato sem si našla službo na novi osnovni šoli v Medvodah.

Dragi Katarinčani,

sedaj praznujete 50-letnico šole, točno polovico več kot tedaj, ko sem bila z vami. Želim, da bi praznovali še veliko obletnic in bi se počutili tako dobro, kot sem se jaz pri vas.

*Marjeta (Metka) Jamnik,
učiteljica razrednega pouka na OŠ Medvode*

UTRINKI MOJEGA POUČEVANJA NA KATARINI

38

Pisalo se je leto 1986. Tretje leto mojega poučevanja. Nastopile so počitnice, zame brez posebnih obveznosti. Pohajkovanje s kolegico po Ljubljani. Srečanje s preškim ravnateljem g. Božom. Moje prvo delovno mesto je bilo v Preski. Lepi spomini me vežejo na ta učiteljski kolektiv. Stisk roke, nato pa obvezni: "Kako se imaš? Kje imaš pa sedaj službo?" Takrat še nisem vedela, ali bom s poučevanjem nadaljevala v Gorenji vasi ali bom morala dodatno iskati. Ponudil mi je službo na Katarini. "Nič posebnega, samo kombinacijo dveh razredov boš imela." Kraj sem nekoliko poznala zaradi tete Mance. Odločitev je bila lažja, ker se je tudi moja mami na Katarini dobro počutila. Pri Micki Koširjevi se je namreč učila šivanja.

Delovno mesto sem sprejela z navdušenjem. Še z večjim učence prve generacije, ki sem jih učila v kombinaciji 3. in 4. razreda, pa tudi vse ostale, ki so se zvrstili v naslednjih štirih letih. Janez, Urška, Niko, Jože v 3. razredu ter Grega, Tone, Majda in Tadej v 4. razredu. Spominov na učence je dosti in prav za vsakega bi našla kako zanimivost, zgodbo ali prigodo. Bili so prijetni, prijazni in prizadevni otroci. Tudi na njihove starše me vežejo pozitivne izkušnje in lepi spomini.

Po tem, kar so mi otroci prinesli v šolo ali samo pripovedovali, sem prepričana, da so zlasti na poti domov bili še v eni šoli, v enajsti šoli pod mostom.

Otroci so v šolo pešačili, tudi več kot uro, kljub temu so le redko izostali od pouka. Prišli so - čeprav so bila lica bolj rdeča. Pozimi so pogosto pešačili tudi otroci iz Ločnice. Cesta je bila preslabo spluzena, da bi avtobus zmoget strmine do Katarine.

To se pa ni dogajalo samo otrokom, ampak tudi meni. V primeru popoldanske službe in slabih vremenskih razmer pa sem teden preživela pri teti Manci. Če sem učila dopoldne, sem šla na avtobus od doma ob pol petih zjutraj, da sem bila v šoli do pol osmih. Ni

čudno, da sem največkrat pot iz Lučin do Ljubljane ter iz Ljubljane do Katarine prespala. No ja, včasih so mi družbo delali fantje, ki so se vračali z nočnega dela.

Z učiteljico Slavico sva bili skupaj na izmeni. Učili sva en teden dopoldne, en teden popoldne. Športne dneve smo namenili tudi pohodom na Grmado, na Jakoba, v Robeže, na Jeterbenk,...

Pripravljali smo razne kulturne prireditve. Obiskoval nas je Dedek Mraz, prenašala se je kuirirčkova pošta, zelo odmevno se je praznoval dan mladosti...

Na podružnični šoli se je zgodilo tudi to, da sem imela v razredu samo eno učenko, Barbaro Kozamernik, čez dve leti pa Špelo Zdešar. Obe odlični učenki. PIL je razpisal natečaj za najmanjši razred. Prijavili sta se. Jos nas je s televizijsko ekipo TV Slovenija obiskal in obdaril s sponzorskimi nagradami.

Učenci so bili uspešni tudi na različnih tekmovanjih, od športnih do Vesele šole, kjer smo imeli državno prvakinja.

Dobro smo se razumeli tudi z učenci višjih razredov, prav tako z njihovimi učitelji: Nušo, Juretom, Andrejem, Darjo.

Starši so se znali boriti za katarinsko šolo. Take složnosti bi si danes še marsikje želela. Šola je bila potrebna obnove, ki je ni bilo mogoče izvesti v počitniških mesecih. Narejen je bil načrt, da bi se učenci razredne stopnje vozili v Soro, predmetne pa v Presko. Sestanek je potekal v nedeljo po maši v šoli. Po daljšem pogovarjanju, ko so verjetno slutili, "kam pes taco moli", je eden od staršev udaril po mizi: "Naši otroci ne gredo nikamor. Prostor za šolo je treba najti na Katarini." Župnik je ponudil župnišče, samo nekaj klopi, stolov in tabel bi bilo treba peljati gor. Pa očitno to nekaterim ni bilo všeč. Dva meseca pouka sta potekala v vojaškem vikendu, kjer je bilo sicer nekoliko tesno, šola na Katarini pa je ostala.

S šolo sva se razšli junija 1990. leta, z učenci in učitelji pa na srečo ne.

*Martina Jelovčan,
učiteljica razrednega pouka na OŠ Lučine*

POVEDALI SO MI

Moja babi in moj oči

Moja babica se spominja, kako je v 5. razredu pri uri slovenščine učiteljica poklicala sošolca Toneta k tabli. Vprašala ga je sklanjatve, ker pa tega ni znal, se je naredil, da mu je slabo. Učiteljica mu je verjela, zato ga je odpeljala na zrak. Tone je to ponovil še drugič, tretjič pa mu učiteljica ni več verjela. Zgrabila ga je za srajco, ga privlekla k tabli in mu jih z lesenim ravnilom naložila po zadnji plati.

Moj oči pa je v prvem razredu počel prave neumnosti. Tiste čase še niso poznali delovnih zvezkov in testov na listih, temveč se je vse pisalo v zvezke. Zgodilo se je nekega zimskega dne, ko so pisali narek in je dobil cvek. Ker se je bal, kaj bo doma, je med potjo strgal narek iz zvezka in ga pri hiši potlačil v sneg. Doma in v šoli tega niso opazili toliko časa, dokler sneg ni skopnel. Nato ga je mama nekega spomladanskega dne vprašala, če pozna ta del zvezka. Seveda je za kazen dobil prepoved igranja s sošolci na šolskem igrišču. Popoldanske igre so se nadaljevale, ko se je opravičil staršem in učiteljici.

40

Jan Kršinar, 4.r

Šolske težave

Doma sem iz Setnice, danes me v šolo iz doline pripelje šolski avtobus. Moja mami pa je morala pešačiti eno uro, da je prišla v šolo na Topol. Takrat so imeli pouk tudi popoldne. Nekoč je morala ostati po pouku, ker ni naredila domače naloge. Začelo se je temniti in mami je bilo strah, kako bo prišla domov. Pobegnila je skozi sadovnjak, da je učiteljica ne bi videla iz svojega stanovanja.

Vsi iz naše vasi so nekoč hodili v šolo na Topol, moja soseda Micka je hodila pred vojno dve leti še v župnišče, kar je bilo še dlje. Pravi, da je prvi šolski dan zelo jokala.

Gregor Trampus, 3.r

Šolanje v župnišču

Moja stara mama Marjeta je hodila v osnovno šolo v župnišče sedem let. Imeli so samo eno učiteljico, delili so se na višjo in nižjo stopnjo. Mlajši učenci so imeli pouk popoldne, starejši pa dopoldne. Telovadnice in kuhinje niso imeli. Telovadili so na dvorišču pod lipo, ob slabem vremenu pa je telovadba odpadla. Malico so nosili s seboj in jo ob

lepem vremenu pojedli zunaj. Na izlet so šli peš v Medvode, včasih pa peš do Šentvida in nato na tramvaj do Ljubljane.

Jan Maletič, 3.r

Nagajivi fantje

Pred leti je bilo na naši šoli več otrok. Učitelji so bili precej bolj strogi. Učenci so se jih bali, posebno če se niso česa naučili. Fantje so kljub temu zganjali norčije, ker pa jih v šoli niso smeli, so jih pa po poti domov. Za nekatere je bila pot zelo dolga. Dva mamina sošolca sta na poti iz šole potrgala vse žafrane in narcise ob neki počitniški hišici. Seveda ju je opazila starejša gospa in ju zatožila očetu. Verjetno jima ni nikoli več prišlo na misel uničevati vrtov, saj sta jih pošteno dobila po zadnji plati.

Teja Košir, 5.r

Zimsko veselje

Moj ati pravi, da so bile nekoč hude zime in veliko več snega. Pri urah športne vzgoje so se pozimi največkrat sankali. Ker je bilo veliko učencev, sani pa le štiri, so se sankali izmenično. Seveda pa niso bili tako opremljeni kot danes, imeli so tanke gumijaste škornje in hlače iz blaga. Dekleta pa so se sankala kar v krilih. Po pouku so morali vedno takoj domov. Nek zimski dan so se predolgo zadržali pred šolo, kjer so se kepali in igrali, nato pa gazili do doma. Domov v Kozomer so prišli premočeni do pasu. Starši so bili v skrbeh, toda otroci so bili za kazen tepeni.

Mateja Čarman, 4.r

Pobeg

Ati mi je povedal, kako je neko soboto njega in Urhovega Andreja, ki sedaj živi v Avstraliji, učiteljica zaprla v razred, ker nista naredila domače naloge. S hodnika sta slišala, da je snažilki naročila, naj ju odklene in spusti domov, ko bosta naredila domačo nalogo. Niti malo nista pomislila, da bi jo naredila, ampak je bila glavna misel, kako pobegniti. Andrej je narahlo pritisnil na kljuko in poskusil, če so vrata res zaklenjena. Res so bila! Kaj sedaj? Ati je stopil k oknu in pod njim zagledal skladovnico drv. Rekel je: "Ravno prav visoko in idealno za pobeg!" Vedela pa sta, da učiteljica konec tedna odide domov v Ljubljano. Mirno sta počakala pri oknu, da je odšla mimo Anžica. Odprla sta spodnji del okna, zgrabila torbi in ju vrgla na drva. Takoj za tem sta še sama splezala skozi okno. Ko sta bila zunaj, sta samo še pomislila, v katero smer morata pobegniti, da ju čistilka ne bi videla. Odšla sta po drugi poti kot ponavadi. Po poti domov ju je najbolj skrbelo, kaj bo v ponedeljek, ko bo spet treba v šolo. V ponedeljek je bilo vse tiho o njunem "zaporu", zato še danes mislita, da sta

čistilka in učiteljica pozabili nanju in bi bila zaprta do ponedeljka, če ne bi pobegnila! Ko pride Andrej iz daljne Avstralije na obisk, se še dandanes nasmejeta temu iznajdljivemu dogodku in Andrej reče: "A ne, Ivan, marsikaj sva "ušpičila" v šolskih letih. Bilo je lepo!"

Majda Košir 8. r

Šolske kazni

"Kazen mora biti," pravijo včasih naše babice našim mamicam in očetom, češ da nas premilo vzgajajo.

Povprašali smo naše dedke in babice in se včasih prav zgrozili, kakšne kazni so nekoč uporabljali učitelji, tudi na Katarini.

Vse je bilo odvisno od učitelja, učenec se ni mogel nikomur pritožiti, nobenih pravic ni imel. Če je povedal doma, so ga večkrat natepli še starši, ker je po njihovem mnenju že moral biti kriv, da je učitelj dvignil roko nadenj.

Nekateri učitelji so bili dobri in so s palico le grozili, nikoli je niso uporabili.

Še najmanjša kazen je bila, če si stal v kotu ali pa si bil po pouku zaprt. Hudo je bilo potem doma, ker so te že čakali z delom na polju ali v hlevu.

Klečanje v kotu je bilo že težje, še posebej na koruzi ali polenih. Nek učitelj je imel posebno kruto metodo klečanja. Saj veste, fantje so imeli vedno potolčena kolena in dal jih je klečat na sol. Joj, kako je to moralo peči!

Palica, "štabrle", je bila vedno prisotna na katedru. Verjetno so jo učitelji morali imeti - tako kot kredo. Če učenec ni naredil naloge, je moral stegniti roke in učitelj ga je tepel po prstih. Nekateri so raje topli po zadnji plati. Tudi ko je bil učenec vprašan, ni bil varen pred tepežem. Če česa ni znal, ga je kakšen učitelj z glavo tolkel ob tablo.

Seveda so bili tudi dobri učitelji in učiteljice. Nekatere so bile kot prave mame. Posušile so jim mokre obleke, ko so ob dežju prihajali premočeni v šolo, včasih so jim dale kakšen bonbon.

Dobro da nismo takrat hodili v šolo.

Danes imamo vse pravice, palice ni več, še klofute ne. Kazni so papirnate, pri nas na Topolu jih je v zadnjih desetih letih dobilo le nekaj učencev. Največja kazen, ki nas lahko doleti, je ta, da nam učiteljica pobere tarok karte ali za nekaj ur zapleni "mobilca". To so zlati časi, vam rečemo!

Povpraševali smo učenci 5. in 7.r/9:

Teja Košir

Gašper Čarman

Tomaž Dobnikar

Miba Čarman

Anže Kršinar

Špela Adamlje

Ana Elizabeth Wagner

Šola Anžicovega ata

Moja starša sta se priselila na Katarino, zato sem za šolske spomine prosila sosedovega ata, gostilničarja Antona Dobnikarja (Pr' Anžic).

V šolo je hodil v župnišče od leta 1935 do 1941. Župnik-učitelj je bil zelo strog. Večkrat je uporabil "štabrle" (palico), če so bili fantje poredni. Veliko je vedel, saj jih je učil računstvo, prirodopis, verouk, zemljepis in zgodovino. Poleg slovenščine so se učili še srbohrvaščino, ki so ji tedaj rekli domovinski jezik. Anžicov ata pravi, da nekateri niso marali šole in so jo včasih tudi "špricali". Igrali so se v kamnolomu, dokler ni odbilo dvanajst, potem so odšli domov.

V šoli so pisali še na tablice, doma pa s peresnikom in črnilom v zvezek. Nekateri njegovi sošolci so bili zelo revni. Včasih so bratje iz ene družine imeli en par zimskih čevljev, eden jih je nosil dopoldan, drugi brat ga je počakal doma in jih obul za popoldansko izmeno. Pri gospodu je bila gostilna in ni bilo tako hudo, včasih je dal kos kruha sošolcu iz Ločnice, on mu je dal jabolko.

Za konec mi je Anžicev ata rekel, da mu je župnik-učitelj večkrat dejal: "Dobro da si iz gostilne doma, da znaš vsaj računati, če že drugega ne znaš!"

No, jaz vem, da zna Anžicov ata še marsikaj drugega.

Kristina Kozmos 8.r. devetletke

Naša družina in naša šola

Iz naše družine hodimo v šolo na Topol kar vsi štirje otroci, kar predstavlja 1/6 vseh učencev. Živimo v zaselku Kozomer, kjer sta dve domačiji. Pri nas sta mami in oči doma in preživlja nas kmetija. Imamo 30 glav živine. Starša vstajata že ob štirih zjutraj, da v hlevu vse opravita in da je mleko ob 6.30 že pri zbiralnici Malenšek v Žlebah. Seveda pomagamo tudi mi, predvsem med počitnicami.

Najstarejša Urška letos obiskujem 8. razred in odhajam v srednjo šolo. Miha in Gašper sva sošolca, Miha sem v 7. razredu devetletke, Gašper pa v 5. razredu osemletke. Ker je pouk kombiniran, sva vsako drugo leto v istem razredu. Doma se nikoli ne "špecava", če je v razredu kaj narobe. Ta mala Mateja pa sem še na nižji stopnji, v 4. razredu. Lani je bil pa brat Gašper moj sošolec.

Naša pot v šolo je kar dolga, odvisno od letnega časa. Spomladi in jeseni je hoje 40 minut, pozimi, ko gremo "naokoli," pa skoraj uro. Pa saj nam ni dolgčas, pridruži se nam še sosedja Majda in vso pot "debatiramo."

Šolo imamo radi, športne dneve in izlete pa še bolj, čeprav je vsak znesek na šolski položnici pri nas štirikraten. Upamo, da bo letos kaj snega in bomo smučali kar na bregu pred šolo, kjer je zastoj.

*Urška, Miha, Gašper in Mateja Čarman,
"ta zgornji Kozomarški"*

TOPOLČKI

GLASILO UČENCEV
PODRUŽNIČNE OSNOVNE ŠOLE
TOPOL

Ilustrirala Katarina Kozmos, 6.r, leta 1999

ZNANI KATARINČANI

MOJ OČI - OLIMPIJEC JANI KRŠINAR

Olimpijski tek

Tek na smučeh! Le zakaj se je moj oči odločil za tako naporen šport? Kako je tekmoval? Mu je bilo kdaj težko? S takimi vprašanji ga z bratom večkrat mučiva, zato sem se odločila, da naredim z njim kratek intervju, ki bo gotovo zanimiv tudi za vas. *Oči, zakaj si se med vsemi športi odločil ravno za smučarski tek?* Saj se nisem odločil. Star sem bil deset let, živahen, bister in trmast. Na šolo so prišli trenerji tekaškega smučarskega kluba Olimpije in iskali so primerne otroke za ta šport. In tako se je začelo! V začetku je bilo veliko navdušencev, bilo nas je za dva kombija, nazadnje sva ostala le Janez Pustovrh in jaz, morda tudi zato, ker ostalih doma niso pustili.

Pri nas na Topolu je malo ravnine, kje si pa treniral?

Povsod. Glavne treninge smo imeli v vasi Žlebe pri Medvodah, kjer je imel tekaški klub svoj center. Midva s Pustovrhom sva imela zelo naporene treninge, saj sva tekla v Žlebe in nazaj, prevoza nisva imela.

Kaj pa uspehi, si jih kmalu dosegel?

Ja, bil sem tvojih let, ko sem postal državni prvak med starejšimi pionirji, Janez Pustovrh pa med mlajšimi.

Kako so se na tvoje uspehe odzvali v šoli?

Mislím, da so bili kar ponosni, imeli so veliko razumevanje za moj šport. Učitelj Franci Brejc nas je spremljal na tekmah in nas celo vozil s svojim kombijem.

Mene zanimajo predvsem olimpijade. Tega ne doživi vsak!

Na olimpijadi sem bil prvič leta 1984 v Sarajevu, star 22 let. Bil sem med mlajšimi tekmovalci. Tekel sem na 50 km in dosegel 36. mesto. Med boljšimi so bili predvsem Skandinavci in Rusi.

Kako so pa starši gledali na tvoj šport?

Podpirali so me, ampak do uspehov sem se prikopal sam. Bil sem pa zelo vesel, da sta me prišla pogledat v Sarajevo.

Si imel kakšne športne krize?

Seveda, predvsem po letu 1984, ko se je začelo uvajati drsalno tehniko, ki pa mi ni bila všeč, zato leta 1985 nisem bil v reprezentanci za svetovno prvenstvo. Tisto poletje je bilo odločilno, začel sem trenirati na rolgah, osvojil drsalno tehniko in pozimi so se pokazali boljši rezultati. Zavedal sem se, da bo v letu 1988 olimpijada v Calgaryju v Kanadi. Pomagala je moja katarinska trma in začel sem še bolj trenirati. Dosegel sem najboljše rezultate in se uvrstil v reprezentanco za Calgary. Bil sem srečen.

Slišala sem, da so ti Katarinčani po vrnitvi z olimpijade pripravili veličasten sprejem. Kako je bilo?

Moram reči, da precej ganljivo. Domačini so pred šolo postavili 3m visokega sneženega medveda, baje so ga delali ves teden. Bil sem res presrečen, domačini pa tudi, saj sem ime naše vasi ponesev v svet.

Ker najina šola letos praznuje, ali opaziš kakšno razliko med nami in tvojimi sošolci?
Seveda, predvsem smo imeli slabše pogoje, zato smo se morali sami znajti. Risali smo črte na igrišču, postavljali gole, izsekali grmovje za tekaško proggo.... Tako kot vi pa smo najraje imeli telovadbo.

Kaj pa ti in šport danes?

Mislím, da me zasvojenost s smučaríjo ni nikoli minila. Danes spremljam tekmovalce kot serviser, skrbim za ustrezne maže, ne uide mi nobena pomembna tekma.

Oči, bvala za pogovor. Kaj pa želiš moji in tvoji šoli za 50. obletnico?

Še na mnoga leta!

*Pogovor pripravila
Neja Kršinar, 8.r devetletke*

Ob 50- letnici podružnične osnovne šole Topol

Vsem, ki ste kakorkoli povezani z osnovno šolo na Topolu, čestitam k njeni okrogli obletnici obstoja. Nam vsem znan objekt v središču Katarine tako že pol stoletja ostaja simbol znanja, učenosti in razsvetljevanja predvsem tistih, ki smo "gulili" njene šolske klopi.

Tudi sam sem v začetku osemdesetih let prvič prestopil ta hram učenosti. Čeprav moram priznati, da se prvo leto kar nekako nisem mogel sprijazniti s svojo usodo, da bo moral polovico dneva ob delavnikih presedeti za velikimi svetlimi okni šolskih učilnic, pa je potem kar nekako steklo. Včasih bolj gladko, včasih manj, zlasti takrat, ko nas je zaradi pozabljene šolske naloge učitelj zadržal še kakšno uro po pouku ali zaradi neubogljivosti postavil v kot učilnice. Čeprav smo vsako leto razred delili z višjim ali nižjim razredom, nas je bilo v razredu še vedno premalo, da bi ostro učiteljevo oko lahko spregledalo naše najmanjše pobalinstvo. In tako si bil spet pred tablo... Zame je bilo glede tega pravo olajšanje, ko sem se znašel v prvem letniku škofjeloške gimnazije. Usedel si se v zadnjo klop učilnice, v kateri nas je bilo preko trideset, in tam se je dogajalo marsikaj.

Sicer pa se nam je že v prvih razredih osnovne šole zelo prikupil šport. Še zlasti s prehodom v višje razrede, ko smo za športno vzgojo dobili profesorja, ki je bil vneta nogometaš. Skoraj vsak dan smo po pouku s profesorjem izvedli nogometni "derbi". Včasih se je končal tudi predčasno, saj na stanovanjskih oknih za igriščem v začetku še ni bilo zaščitnih mrež. Žoga je priletela skozi razbita stekla oken v stanovanje drugega profesorja in postala njegov plen. Mi pa smo morali željni končnega obračuna sklonjenih glav domov. No, ne kar naravnost domov. Ob poti

JANI PUSTOVRH,
Olimpija – Ljubljana: „Zmage na državnem prvenstvu sem zelo vesel, zato se bom še bolj posvetil tekmovanju v smučarskih tekih. Proga je bila odlična.“

smo vsakokrat naleteli na precej zanimivih stvari...

Edini dosegljiv šport, s katerim se je bilo mogoče resno ukvarjati v času mojega obiskovanja osnovne šole, je bil smučarski tek. Trener smučarskega kluba Olimpije se je odločil, da bo hitre tekače na smučeh poiskal v vaškem, hribovskem okolju. In imel je kar srečno roko. Iz precej številčne začetne generacije tekačev nas je ostalo le nekaj, vendar smo temu klubu prinesli kar precej uspehov. Tudi sam sem v 4 in 5 razredu osnovne šole osvojil državni naslov v svoji kategoriji. Nikoli ne bom pozabil, kako težko so šle iz mene besede, ko sva imela s kolegom Janijem (kasnejšim olimpijcem) na radiu Ljubljana v živo intervju kot aktualna državna prvaka, vsak v svoji kategoriji.

Povezava s tekmovalnim športom je postopoma postajala tako globoka, da me je po končani osnovni šoli najprej pripeljala na športne oddelke škofjeloške gimnazije, po odsluženem vojaškem roku pa v prvi letnik takratne Visoke šole za telesno kulturo, danes Fakultete za šport v Ljubljani. Med študijem leta 1985 sem osvojil še naslov državnega prvaka v članski kategoriji v teku na 50 km, nato pa začutil svoje ambicije v trenerskem delu. Še kot absolvent sem vodil mladinsko državno reprezentanco v smučarskem teku, po diplomi na fakulteti pa pristal kot profesionalni trener v svojem matičnem klubu TSK Unior Olimpiji. Želja po znanju me je vlekla na magistrski študij omenjene fakultete, kjer sem se kmalu tudi zaposlil, doktoriral leta 1994 in postal profesor na predmetu Nordijsko smučanje, kjer delam še danes. Šport je tako postal poleg nekdanjega vsakodnevnega treniranja tudi moje poklicno delo.

S pozdravi,

*Dr. Janez Pustovrh,
profesor nordijskega smučanja na Fakulteti za šport v Ljubljani*

47

KARDINAL DR. ALOJZIJ AMBROŽIČ

Torontski nadškof, kardinal dr. Alojzij Ambrožič, je bil rojen leta 1930 v vasi Gabrje, v župniji Dobrova pri Ljubljani. Njegova rojstna hiša stoji ob poti na Sv. Katarino. Čeprav je hodil v osnovno šolo na Dobrovo, ga imajo Katarinčani tudi malo za svojega, saj je v otroštvu večkrat obiskal njihovo župnijsko cerkev. Na njegovo versko vzgojo je prav gotovo vplival takratni katarinski župnik in učitelj Andrej Pavlin. Po vojni je moral Alojzij Ambrožič kot petnajstletnik skupaj z družino zapustiti naše kraje.

Iz Avstrije, kamor je družina pribežala, so se nato odselili v Kanado, kjer se je nadaljevala njegova duhovniška pot.

Leta 1986 ga je papež Janez Pavel II. imenoval za nadškofa, znamenje kardinalske časti pa je prejel istega leta.

Leta 1998 so ga Katarinčani sprejeli z vsemi častmi in bili ponosni, da je njihov prijatelj iz otroštva edini kardinal slovenskega rodu.

Ga. Vida Košir se v imenu župljanov zabvaljuje za obisk

junij

Hvala

Hvala,

učiteljici Slavici za prve črke in številke,
učiteljici Poloni za ljubezen do glasbe in narave,
učiteljici Darji za spoznavanje sveta in preteklosti,
učiteljici Karmen za skrivne formule in zakone,
učiteljici Pavli za lepote našega in tujega jezika,
učitelju Petru za zadete koše in gole,
gospe Miki za jutranje vstajanje in čuvanje,
gospe Anici za dobre malice in čiste učilnice,
gospodu Mirku za popravljene klopi in ključavnice.

Vsem skupaj pa **HVALA** za to, da nama je bilo lepo!

Osmošola leta 2001:

Katarina Kezmes

Boris Cesar

UČENCI, KI SO ZAKLJUČILI ŠOLANJE NA KATARINI

1945

(pouk so obiskovali le do božiča)

Belec Kristina
Belec Milan
Bernik Emil
Dobnikar Anton
Dobnikar Cecilija
Dobnikar Ivan
Kopač Ana
Ločniškar Kristina
Osredkar Gabrijel
Plešec Frančiška
Plešec Jože
Tehovnik Marjeta

1945/46

Birtič Marija
Bukovec Ana
Bukovec Frančiška
Dobnikar Alojzij
Dobnikar Ivan
Dolinšek Feliks
Jamnik Terezija
Kopač Ivan
Okorn Ivanka
Okorn Marija
Plešec Valentin
Setničar Avguštin
Sušnik Alojzija
Sušnik Karel
Vidmar Franc

1946/47

Belec Franc
Birtič Franc
Bradeško Franc

Bukovec Vida
Dobnikar Ivan
Dobnikar Martin
Osredkar Olga
Plešec Frančiška
Sušnik Franc

1947/48

Bernik Franc
Bradeško Kristina
Dobnikar Franc
Galič Milan
Kopač Ivana
Košir Mirko
Kozjek Ana
Križaj Franc
Kršinar Franc
Ločniškar Jože
Plešec Cecilija
Plešec Silva
Polenšek Anton

1948/49

Belec Antonija
Bradeško Anton
Bradeško Marija
Dobnikar Alojzija
Dobnikar Vincenc
Kopač Anton
Košir Anton
Kozjek Frančiška
Kršinar Ana
Ločniškar Ivan
Rot Anton
Rot Marija
Sodnikar Majda
Tehovnik Anton

1949/50

Belec Ivan
Bozovičar Lovrenc
Bradeško Ivan
Češnovar Jože
Košir Karol
Kršinar Anton
Kršinar Ivan
Osredkar Franc
Plešec Marija
Polenšek Peter

1950/51

Birtič Terezija
Bukovec Jože
Bukovec Štefka
Dobnikar Alojzija
Dobnikar Marija
Dobnikar Marija
Kršinar Ivan
Polenšek Ana
Strušnik Stanislav
Šušterčič Marija

1951/52

Belec Ivan
Bernik Štefan
Bukovec Adolf
Bukovec Jožefa
Dobnikar Alojzija
Dobnikar Marjan
Košir Jelka
Kršinar Alojzija
Osredkar Ivana
Osredkar Marija
Plešec Franc
Setnikar Marija

1952/53

Učenci v tem šolskem letu niso zaključili šolanja, ker je bil s šolskim letom 1953/54 uveden pouk v osmem razredu. Šolo so zapustili le:
Bradeško Marija
Gnezda Frančiška
Hojkar Jože

1953/54

Belec Vincencij
Bradeško Antonija
Dobnikar Mirko
Košir Marija
Košir Vincencij
Omejc Marjeta
Plešec Ana
Setnikar Marija
Sušnik Pavel

1954/55

Birtič Jože
Bradeško Anica
Bradeško Jože
Bradeško Terezija
Dobnikar Jože
Kopač Vincenc
Košir Albin
Košir Franc
Kozamernik Stanislav
Kršinar Andrej
Kršinar Marija
Sušnik Ivana

1955/56

Dorđević Hranislav
Jenko Slavica

Košir Janez
Kršinar Angela
Oblak Ivana
Plešec Alojzij

1956/57

Bradeško Ana
Bukovec Anton
Gnezda Cecilija
Kršinar Marija
Kršinar Marjeta
Ločniškar Cilka
Oblak Pavel
Okorn Peter
Osredkar Anton
Osredkar Frančiška

1957/58

Bradeško Ivana
Košir Jože
Kozamernik Franc
Ločniškar Marjan
Okorn Frančiška
Polenšek Marjeta
Strušnik Pavla

1958/59

Belec Angela
Bertalanič Helena
Belec Ivan
Košir Zdenka
Omejc Marija
Košir Anton
Polenšek Francka
Tehovnik Janez

1959/60

Belec Marija
Božnar Jože
Bradeško Stanislav
Erjavec Janko
Košir Ivan
Košir Majda
Košir Jože
Plešec Andrej
Rot Nežika

1960/61

Dobnikar Martin
Košir Stanislav
Krnišar Nikolaj
Osredkar Cecilija
Polanšek Katarina
Zdešar Neža

1961/62

Dobnikar Martin
Kopač Zdravko
Košir Franc
Kršinar Nikolaj
Okoren Marjanca
Osredkar Neža
Zdešar Tone

1962/63

Košir Helena
Košir Zdenka
Ločniškar Tončka
Osredkar Radko
Turk Anica

1963/64

Dobnikar Franc
Krmelj Milena
Osredkar Francka
Osredkar Justina
Osredkar Matilda
Osredkar Vinko
Polenšek Franci
Tehovnik Francka

1964/65

Belec Cirila
Dobnikar Antonija
Košir Ana
Oblak Anica

1965/66

Arhar Marjan
Belec Bernardka
Bernik Anica
Grohar Janez
Košir Alenka
Ločniškar Marjan
Tehovnik Lojze
Zdešar Milan

1966/67

Belec Martin
Čarman Angelca
Dobnikar Janez
Jenko Jože
Košir Ciril
Osredkar Peter
Osredkar Martin
Polenšek Janez
Vrhovec Cvetka

1967/68

Belec Janez
Košir Janez
Polenšek Zvonko
Tehovnik Marinka
Založnik Martina
Zupin Jožko

1968/69

Čarman Marija
Dobnikar Franci
Ločniškar Danica
Maletič Roman
Osredkar Marija
Tehovnik Pavle
Zdešar Ivan

1969/70

Blažič Vinko
Dobnikar Tončkar
Osredkar Pavel
Jamnik Slavica

1970/71

Dobnikar Vlado
Kopač Vera
Osredkar Martina
Polenšek Fani

1971/72

Čarman Jože
Osredkar Ivica
Pustovrh Tonček
Podobnikar Martina
Tehovnik Franci

1972/73

Dobnikar Marinka
Dobnikar Marjan
Košir Dominik
Jamnik Justi
Srušnik Frančiška
Založnik Marija

1973/74

Ločniškar Martina
Dobnikar Anton
Belec Emica
Pustovrh Marjan
Robežnik Anica
Sušnik Ciril
Trobeč Martin

1974/75

Ker je bil v šolskem letu 1967/68 za prvi razred prijavljen le en kandidat, oddelek ni bil formiran.

1975/76

Jamnik Janez
Založnik Antonija
Dobnikar Nada
Dobnikar Lenča
Potočnik Minka
Robežnik Jože
Kršinar Jani
Trobeč Alojzij
Pustovrh Marko
Sušnik Marta
Podobnikar Dušan

1976/77

Kozjek Marija
Maletič Ivo
Tehovnik Anton
Založnik Anton

1977/78

Čarman Ciril
Čarman Metod
Hafner Tinka
Košir Metod
Maletič Mira
Okorn Silvester
Pustovrh Janez
Tehovnik Verona
Trobeč Marija
Založnik Alojz

1978/79

Belec Vinko
Dobnikar Marija
Dobnikar Štefan
Košir Gabrijela
Kozjak Alojzija
Kršinar Aljeta
Ločniškar Tatjana
Potiočnik Danica
Strušnik Milojka
Tehovnik Frančišek
Trobeč Ivana

1979/80

Hafner Zdenka
Kopač Štefka
Košir Alja
Košir Janez
Košir Nevenka

Maletič Sonja
Malovrh Irena
Okorn Peter
Polenšek Jožica

1980/81

Kožlakar Apolonija
Kopač Janez
Maletič Irena
Malovrh Marta
Osredkar Andrej

1981/82

Dobnikar Janko
Dobnikar Miroslava
Dobnikar Slavko
Hafner Pavel
Košir Karolina
Kršinar Irena
Pustovrh Marjeta
Trobec Jože

1982/83

Dobnikar Mihela
Kopač Majda
Kozjek Nada
Pustovrh Viktor
Tehovnik Marija

1983/84

Dobnikar Marija
Okoren Gorazd
Okorn Verica
Trobec Katarina

1984/85

Kopač Cecilija
Kožlakar Antonija
Malovrh Feliks

1985/86

Malovrh Franc
Malovrh Minka

1986/87

Belec Andrej
Dobnikar Bernarda
Dobnikar Vojko
Kršinar Apolonija
Kozamernik Branko
Malovrh Vojko
Malovrh Vilko
Trobec Janko
Trobec Štefan

1987/88

Belec Berta
Krek Brigita
Kršinar Andrej
Pustovrh Blaž
Rade Simon

1988/89

Dobnikar Marjetka
Kozamernik Matija

1989/90

Kršinar Katarina

Košir Karol
Krek Jože
Rade Klavdija

1990/91

Dobnikar Anton
Dobnikar Majda
Kršinar Niko
Rade Tadej

1991/92

Belec Gregor
Košir Janez
Kršinar Urška
Rade Jože

1992/93

Kozamernik Barbara

1993/94

Dobnikar Jože
Dobnikar Vinko
Krek Marija

1994/95

Zdešar Špela

1995/96

Dobnikar Andreja
Miklavčič Maja
Podobnikar Grega
Pustovrh Simona

1996/97

Sušnik Jure
Dobnikar Martin
Krek Štefan
Rade Marija

1997/98

Dobnikar Anton
Miklavčič Nina
Osredkar Jure
Zdešar Nejca

1998/1999

Košir Andrej

1999/00

Bajrektarevič Đejla
Dobnikar Rok
Osredkar Ana
Cesar Jernej
Podobnikar Aleš

2000/01

Kozmos Katarina
Cesar Boris

2001/02

Kršinar Žiga
Rade Klemen
Žban Žiga

2002/03

Adamlje Maja
Dobnikar Luka
Pustovrh Matej
Kozmos Martin
Podobnikar Brigita

2003/04

Dobnikar Blaž
Dobnikar Mateja

**Učenci v jubilejnem letu
2004/05**

Dobnikar Anja	1. razred/ 9
Dobnikar Leja	2. razred/ 9
Kršinar Marko	2. razred/ 9
Zdešar Aljaž	2. razred/ 8
Brčon Miha	2. razred/ 8
Trampuš Gregor	3. razred/ 8
Maletič Jan	3. razred/ 8
Kršinar Jan	4. razred/ 8
Ogrizek Tobija	4. razred/ 8
Čarman Mateja	4. razred/ 8
Košir Teja	5. razred/ 8
Dobnikar Tomaž	5. razred/ 8
Čarman Gašper	5. razred/ 8
Adamlje Špela	7. razred/ 9
Kršinar Anže	7. razred/ 9
Čarman Miha	7. razred/ 9
Wagner Ana	7. razred/ 9
Kozmos Kristina	8. razred/ 9
Kršinar Neja	8. razred/ 9
Ogrizek Tomaž	8. razred/ 9
Čarman Urška	8. razred/ 8
Košir Majda	8. razred/ 8
Okorn Dejan	8. razred/ 8

UČITELJI

1. Simon Žužek	1877-1889
2. Franc Dolinar	1889-1904
3. Janez Meršolj	1904-1908
4. Andrej Pavlin	1908-1941
5. Berta Erker	1945-1952
6. Ivan Kržišnik	1945
7. Ivan Zor	1946
8. Marija Habicht	1946-1947
9. Mira Založnik	1952-1953
10. Vida Tavčar	1953-1959
11. Vera Kolenc	1953-1955
12. Silvestra Košir	1956-1968
13. Vera Jank Šmelcer	1959-1961
14. Franc Jurečič	1961
15. Vladimir Košir	1961-1968
16. Avgust Alič	1962-1963
17. Milena Resnik-Militarov,	1963-1964
18. Viktor Kršinar	1964-1965
19. Meta Ajdič	1965-1966
20. Apolonija Selan-Omahen	1965-1970
21. Dana Bosnič	1967-1968
22. Zdenka Košir	1968-1980
23. Janez Košir	1968-1980
24. Janez Veišnjak	1969
25. Marija Bevc	1970
26. Franci Brejc	1970-1979
27. Majda Ficko	1974-1975
28. Alenka Breznik	1976-1978
29. Sonja Psaltirov	1978-1979
30. Dragica Červek	1979-1980
31. Nuša Slatner	1979-1993
32. Jure Slatner	1979-1993
33. Metka Jamnik	1980-1981
34. Metka Milekšič	1980-1982
35. Vlado Milekšič	1981-1982
36. Jože Ramuta	1982-1983
37. Zdenka Oblak	1983-1984
38. Majda Lavrič	1983-1986
39. Andrej Žbogar	1985-1988
40. Martina Košir	1986-1990

41. Nataša Perme	1987
42. Janja Škapin	1987
43. Mojca Glaser	1992-1992
44. Barbara Žitko	1993
45. Urška Volčini-Willewaldt	1993-1995
46. Sandi Willewaldt	1993-1995
47. Vitjan Obrovnik	1993-1994
48. Nina Smrkolj	1994-1995
49. Marjeta Merhar	1994-1995
50. Marija Kršinar	1995-2003
51. Karol Košir	1995
52. Magda Koder	1995
53. Karmen Barbič	1995-2001
54. Daša Babič	2002-2003
55. Sabina Hočevnar	2002-2003
56. Slavica Okoren	1982-2003
57. Peter Pucko	1996-2001
58. Irena Zorman-Kozina	1995

ZA ČISTOČO IN PREHRANO SO SKRBELE

Frančiška Belec	
Ivana Bukovec	
Jožefa Bukovec	
Marija Košir	1959-1975
Angelca Belec	1975-1986

DANES POUČUJEJO V ŠOLI

Mojca Belič-Zevnik	2001
Nasta Kopač	2003
Polona Kožlakar	1990
Pavla Petač	1995
Vasja Avsec	2000
Simona Jarc	2001
Darja Šinko	1988
Nina Pulko	2004
Janja Nartnik	2003

ZA ČISTOČO IN PREHRANO SKRBITA

Anica Malovrh	1985
Mirko Strasner	1995

UČNI POTI:

- PO SLEDEH DIVJEGA
PETELINA

- PO POTI SUHIH HRUŠK IN
KRAŠKIH POJAVOV

KJE SMO...

Vas Topol imenujemo tudi Katarina po cerkvi sv. Katarine. Sestavljajo jo zaselki, ki so raztreseni pod pobočji Jetrbenka, Roga in Jakoba. Slednja vzpetina se je včasih imenovala Brezovica, vendar se je po cerkvi sv. Jakoba udomačilo ime Jakob. Iz doline Ločnice nas vodi pot mimo zaselka Knapovže. Tam so ruševine topilnice. Pod zemljo so rovi nekdanjega rudnika svinca in živega srebra. Rudnik je prvič omenjen leta 1716. V njem so kopali rudo do prve svetovne vojne in po njej. Deloval je še nekaj let po drugi svetovni vojni.

Topol leži v delu Polhograjskega hribovja, ki so ga pred 25 leti z občinskim odlokrom razglasili za krajinski park. To je povzročilo, da so se mladi pričeli preseljevati v dolino, ker je bila tu omejena gradnja hiš. Največja možnost za razvoj kraja in zaposlitev krajanov je turistična dejavnost. Obiskovalcu ponudijo domačo hrano, možnost dela na kmetiji, zimsko športne aktivnosti, ogled znamenitosti, ... Topol in Belo sta znana po sadjarstvu (hruške, češnje in češnje). Včasih je bilo tu veliko sušilnic sadja, "pajstle" se jim reče po domače, zdaj

jih skorajda ni več.

Krajevna skupnost Topol šteje okrog 200 prebivalcev. V vasi je nekaj čistih kmetij, drugače pa vsi hodijo na delo, največ v Medvode in Ljubljano. *"Včasih so se ljudje največ ukvarjali z lesom in živino. Sejali pa so vse od kraxa: pšenico, rž, ječmen, oves, ajdo; sadili so krompir, še lan so imeli. Strmine nad vasjo so kosili vse do vrha na roke, kar delamo še danes, ker je tako strmo,"* pravijo domačini.

V dolino Ločnice se stekajo doline, ki skrivajo slikovite slapove, posebno dolina Belega potoka daje visokogorski vtis. Zanimivo je rastje, med katerimi vidimo znani blagajev volčin, kranjsko lilijo in druge vrste, značilne za višje ležeča rastišča.

Najbolj obiskani vrhovi v okolici so: razgledna Grmada, Tošč in Brezovica (Jakob). Obiskovalci se radi ustavijo ob cerkvi sv. Katarine in gredo na hrib Rog nad njo. Pri vzponu na Topol iz Žleb ali z Golega brda pa izletnike pričaka koničasti Jetrbenk.

POLHOGRAJSKO HRIBOVJE

Je najnižji in Ljubljani najbližji del zahodnega predalpskega sveta. Na jugu sega do Ljubljanskega barja, na vzhodu do Ljubljanskega polja, na severu pa do Sorškega polja in Poljanske doline.

Večji del leži v porečju Gradašnice. Od Škofjeloškega hribovja ga razmejujeta Poljanska Sora in Brebovščica.

Za vse reke in potoke v Polhograjskem hribovju je značilen hudourniški značaj. Največje poplave so bile leta 1926. huda povodenj pa je bila tudi leta 1924, ko so bili uničeni mlini in žage v Mačkovem in Petačevem grabnu. Poleg velike gospodarske škode so bile tudi človeške žrtve. Zato so v 20.st., zlasti 1925 - 40, opravili obsežna protihudourniška dela in poskrbeli za proti erozijske ukrepe.

Značilni so priostreni dolomitni vrhovi, ki so dali hribovju priljubljeno ime Polhograjski Dolomiti. V kamninski

sestavi je poleg dolomita, prisoten tudi apnenec 1/6, razne neprepustne kamnine in 1/20 vulkanskih kamnin.

60

Kot večja sklenjena površina se apnenec pojavlja v planoti Ravniku, kjer opazimo tudi kraške pojave. Med vrhovi, ki izstopajo iz soseščine s strmimi skalnatimi področji sta najbolj znana Grmada (898m) ter gora Sv. Lovrenca, priljubljeni izletniški točki Ljubljančanov.

Osrednji greben hribovja poteka od Ljubljane (Šentvida) prek Toškega Čela (590m), Sv. Katarine (738m), Grmade in Tošča (1021m) do Pasje ravni (1029m).

V rastlinski sestavi prevladuje bukov gozd, na območjih z bolj kislimi prstmi pa tudi kostanj in hrast. V Polhograjskih Dolomitih so rastišča ogroženih in endemičnih vrst (blagajev volčin) ter klasična nahajališča. Poleg naravnih znamenitosti so v parku tudi kulturni spomeniki.

Turizem kljub ugodnim naravnim zmožnostim nima vidnejše vloge.

V nasprotju s skoraj popolno odsotnostjo stacionarnega turizma je zelo razvit izletniški turizem. Tako ob lepem vremenu obiše širše območje Polhograjcev več tisoč izletnikov.

Prevladujejo poldnevni izletniki, ki prebivalcem hribovja z izjemo posameznih gostiln in kmetij odprtih vrat ne prinesejo omembe vrednega dohodka.

Na ugodnih prisojnih legah so gručaste vasi, sicer pa prevladuje poselitev v obliki manjših zaselkov. Ob starih naseljih so zrasla naselja počitniških hišic. Največja zgozditvev le-teh je na Sv. Katarini, v nekaterih naseljih število počitniških hišic že prekaša število kmetij.

Najbolj kričoč primer je na Belem, kjer je ob dveh kmetijah kar nekaj deset vikendov. Na žalost so ta naselja v številnih primerih razvrednotila kulturno pokrajino.

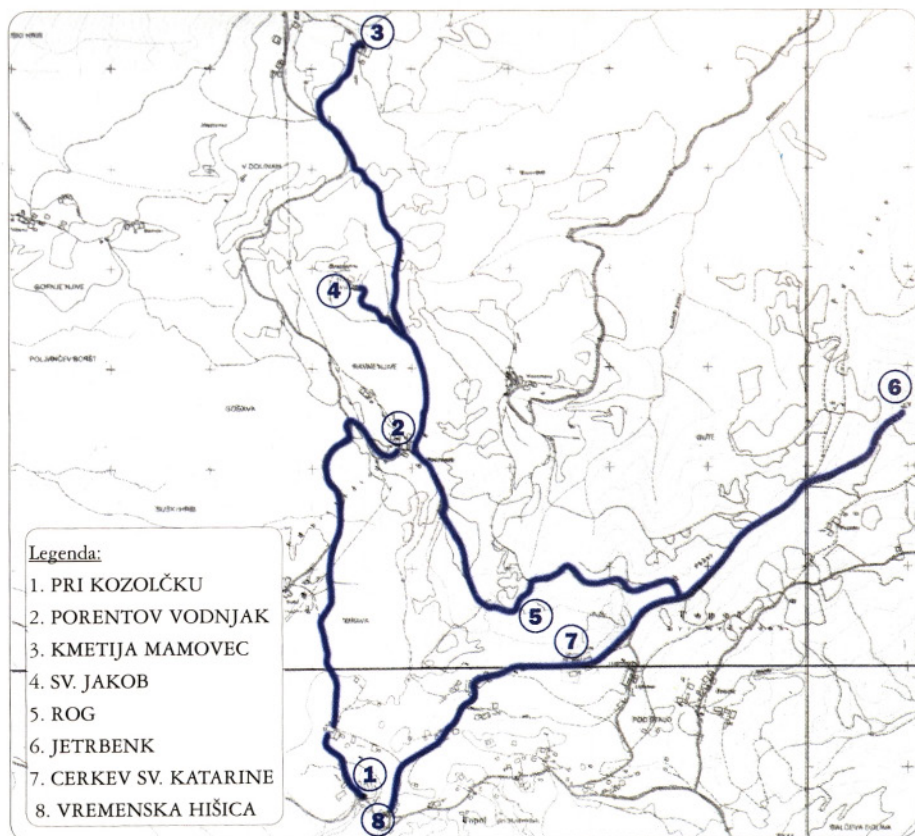
Krajinski park Polhograjski Dolomiti je bil razglašen leta 1974 na podlagi takratnega zakona o ohranjanju narave, in sicer na območjih nekdanjih občin Ljubljana-Vič-Rudnik in Ljubljana Šiška. Sedaj je park v občinah Dobrova-Polhov Gradec, MOL in Medvode. Odlok o zavarovanju krajinskega parka je treba novelirati v skladu z novo zakonodajo. Poleg tega je treba določiti upravljalca, saj je park zelo obiskan in obsežen.

Ob 50 letnici naše šole smo želeli učitelji in učenci predstaviti tudi našo bližnjo okolico z naravnimi in kulturnimi znamenitostmi. Sama lega v Polhograjskih Dolomitih in številne druge zanimivosti so nas spodbudile, da smo opisali dve učni poti.

Upamo, da bomo tako številnim turistom, ki se potepajo po Sv. Katarini predstavili in seznanili s stvari, ki jih tolikokrat opazujejo, a o njih ne vedo veliko.

1. UČNA POT: PO SLEDEH DIVJEGA PETELINA

IZHODIŠČE: Parkirišče pri Podružnični OŠ Topol (krožna pot)

DOLŽINA POTI: 2h 45min brez postanka

1. PRI KOZOLČKU

Podružnična osnovna šola Topol je ena izmed visoko ležečih popolnih devetletnih šol v Sloveniji. Njena matična šola leži več kot 300 metrov nižje v Preski pri Medvodah. Osnovna šola, ki letos praznuje 50-letnico, omogoča prebivalcem zaselkov v bližnji in daljni okolici, da se njihovi otroci šolajo v mirnem, naravnem in brezstresnem okolju. V njej se poleg pouka odvijajo različne prireditve, zato predstavlja izobraževalno, kulturno in družabno središče.

2. PORENTOV VODNJAK

Ob vznožju Sv. Jakoba si lahko ogledamo kmečko domačijo, z lepo obnovljenim vodnjakom.

Vodnjak s podtalno vodo je grajen na mestu, kjer je močan podzemski vodni tok. Voda se dvigne na verigi z navijanjem na vitel. Domačini so ga uporabljali kot edini vodni vir vse do leta 1997. Obnovljen je bil leta 2002. Zaščiteno je z lesnim

ohišjem in pokrit s strešico, ki je pokrita z opeko. Prilagojen je telesnim zmožljivostim odraslega človeka, da lahko vzame polno vedro iznad jaška.

3. KMETIJA MAMOVEC

Tehovec je majhna vas v Polhograjskih dolomitih s šestimi hišnimi številkami in 22 prebivalci ter z nadmorsko višino 700 metrov. Leži severno pod Sv. Jakobom (806 m) nad Medvodami. Vas ni strnjena v naselje, ampak jo sestavljajo posamezne kmetije in stanovanjske hiše, ki so posejane ob glavni cesti. Med njimi leži tudi kmetija Pr'Mamovec.

Kmetija ima ugodno lego, saj leži na samem ob

koncu vasi, na severozahodnem pobočju griča, 200 metrov odmaknjena od glavne ceste, kjer je križišče pomenbnih izletniških poti. Pri Mamovskem znamenju, ob vznožju Sv. Jakoba, je čudovita razgledna točka.

Tu se proti vzhodu vidi cela veriga Kamniških in Savinjskih Alp, Šmarna gora z Grmado, Sorško in Ljubljansko polje, v južni smeri pa Jetrbenk ter Sv. Jakob. Proti zahodu je Polhograjska Grmada, Tošč, Gonte, Igame, Govejek, Osolnik in celo Triglav.

Fran Saleški Finžgar omenja Mamovca v črtici: "Na petelina":

"Leta 1910 sem le utegnil spet sestti in pisati. Prva črta je bila Na petelina. Saj sem bil že prej mnogokrat doma na lovu, na petelinjem pa še ne. Škof Jeglič je dal v zakup lov goričanske

graščine. Prvi petelin me je tako prevzel, da sem ta lov opisal. Moj lovec je bil posestnik Bernik, Mamovec iz Tehovca. Poštenjak in dobričina, toda lovec poleg vsega težakega domačega dela. Ko so zapeli petelini, se menda ni nobene noči več pošteno zaspal. Kajkrat mi je rekel: "Če bi prišla dva, pa bi me prvi vabil na svatovščino, drugi na petelina, bi šel kar rajši z drugim."

4. SV. JAKOB

V kraju Topol pri Medvodah imamo župnijo sv. Katarina. K njej spada tudi podružnica sv. Jakoba. Ta cerkev stoji na strmi vzpetini, podobni griču. Na vzpetino vodita dve poti, daljša vodi vse okoli vzpetine, krajša pa se prepleta naravnost po vzpetini navzgor. Sv. Jakob je eden najbolj slikovitih slovenskih gričev, saj se povsem sklada z okoljem. Cerkev sv. Jakoba je iz začetka 17. stoletja in označena kot kulturni spomenik. Ob potresu, leta 1895, je

bila močno poškodovana, zdajšnji videz pa ima od leta 1898. Cerkveni strop je raven, prezbiterij prekriva polkupola z grebeni. V glavnem oltarju je kip sv. Jakoba z dvema svetnikoma. Ob cerkvi rastejo tri značilne slovenske lipe, naokrog je več klopi, saj je vrh odličen razglednik na vse strani.

Na Sv. Jakob je dostop mogoč iz več izhodišč: - Z mestnim avtobusom št. 5 do Podutika, nato pa peš mimo kamnoloma na Preval, desno mimo spomenika "Kurirčku" in s ceste na označeno gozdno pot čez Toško Čelo. Do Topola je po vozni cesti in nekaj bližnjicah še dobro uro hoda.

Lahko pa se iz Medvod odpravimo skozi Presko v Žlebe ali mimo Mednega skozi Seničico do Pristave, nato pa peš do poznogotske cerkve sv. Marjete v Žlebe (488 m).

Omeniti moramo vsakoletno prireditev na Sv. Jakobu, 26. decembra, na dan obletnice plebiscita. Leta 1990 so na Sv. Jakobu domačini pričakali prvo slovensko vlado in nato skupaj praznovali rezultate plebiscita za samostojno Slovenijo. Srečanje je postalo tradicionalno,

ne glede na vremenske razmere se na kulturnem programu vsako leto zbere velika množica.

64

5. ROG

Že od daleč nas pozdravlja križ na vrhu hriba. Zgodovina križa sega v leto 1935, ko je bil v Ljubljani evharistični kongres. V spomin na ta dogodek so po slovenskih vrhovih postavljali križe. Med njimi tudi na Rogu in Jetrbenu. Po 2. svetovni vojni je dala takratna oblast podreti oba križa. Na pobudo misionarja - patra Volka, ki je vodil misijon na Sv. Katarini, so leta 2000 križ ponovno postavili.

Podnožje križa je iz betona in ojačano ter podaljšano z nerjavečim jeklom. Kstanjev les so priskrbeli domačini. Križ so izdelali na kmetiji v Zanožju. Ko je bil sestavljen, so ga s helikopterjem podjetja Stroj iz Radovljice odpeljali na hrib. Blagoslovil ga je nekdanji beograjski nadškof, gospod Perko. Poleg domačinov, ki so z delom in denarjem podprli postavitev, sta sodelovali tudi tovarna Goričane in občina Medvode.

6. JETRBENK

Hrib je visok 774 m. Na njem naj bi prebivali roparski vitezi Herterberški. Prebivali so v gradu, ki je bil zgrajen na hribu. Grad naj bi porušil potres.

Jetrbenk

Smerokaz (pod Jetrbenkom)

Na Jetrbenku stoji križ. Prvič so ga postavili leta 1935 ob evharističnem kongresu v Ljubljani. Po vojni so ga po naročilu občine Medvode podrli in lastniku zemljišča, kjer je križ stal, izstavili celo račun za opravljeno delo. Leta 1991 so postavili nov križ, ki je stal samo do leta 1996, ko so ga neznanec v noči med 10. in 11. novembrom odžagali. Križ je bil obnovljen in ponovno postavljen 15. marca naslednje leto. Prečni tram je nov, ker se je stari polomil, nov pa je tudi križ iz petih ogledal, v njem pa še manjši križ z Jezusom. Nov križ so postavili na star odžagan del in ga zaradi varnosti okovali do višine treh metrov. Na vrhu je dodana še kovinska konica in svetilka, ki sveti ob posebnih priložnostih. Obnovljen betonski podstavek je še iz leta 1935, kar povedo letnice na treh straneh.

LEGENDA

Na Jetrbenku naj bi živel zmaj, ki je razgrajal po okoliških vaseh. Ljudje so se ga bali. Nekoč so se domislili, kako se ga znebiti. Kot nalašč je pri Sveti Marjeti krava povrgla mrtvega teleta. Vaščani so nato teleta prerezali, ga napolnili z apnom in nastavili zmajju. Zmaj je teleta požrl. Zaradi apna je postal žejen in je šel pit vodo. Ko je pil, je apno začelo vreti in tako se je tudi zmaj razkuhal. Ljudje so se tako za vedno znebili zmajja.

KAPELICA POD JETRBENKOM

Kapelico je postavil Franc Bizant starejši, leta 1947. Pred nekaj leti jo je njegov vnuk Jelo Čarman povsem prenovil. Kapelica je posvečena v čast Mariji. Postavil jo je v zahvalo, ker so se sinovi srečno vrnili iz 2. svetovne vojne.

Kapelica

7. CERKEV SV. KATARINE

Zavetnica je sv. Katarina Aleksandrijska (738m). Pred ustanovitvijo je področje spadalo v prazupnijo Ljubljana - Šentvid. Lokalija je postala 1787, župnija 1876.

Cerkev je sezidana leta 1554, prezidana 1768, posvečena leta 1919. Leta 1920 je prezbiterij in oltar preuredil arhitekt Ivan Vurnik. Podobo sv. Katarine v glavnem oltarju je naslikala Helena Vurnik.

Križ v glavnem oltarju je delo Franceta Kralja. Orgle iz leta 1915 (Milavc) so leta 1996 zamenjale nove (mariborska delavnica). Cerkev velja kot romarska. Glavni praznik je na god sv. Katarine - 25. novembra, žegnanje pa drugo nedeljo v oktobru.

Zvonovi: dva železna in en bronast, ki tehta 230 kg iz leta 1917.

Cerkev je dolga 15m, široka 8,7m. Višina v prezbiteriju je 5,5m, v ladji 6,6m, zvonik je visok 20m.

Podružnica: Sv. Jakob na Brezovici (806m) -

romarska cerkev.

Zavetnica župnije sv. Katarina Aleksandrijska. Kot mnoge druge, so tudi njo med

Dioklecijanovim preganjanjem kristjanov prijeli in odvedli pred sodišče, da bi jo odvrnili od krščanske vere. Toda ona se je odlično zagovarjala in mnoge prepričala o pravilnosti krščanske vere. To nam prikazuje tudi slika v glavnem oltarju iz leta 1919, ki je delo gospe Helene Vurnik. Obraz prvega filozofa je divji, srednji z zadržanim

zanimanjem poslušaj, levi pa razmišlja s sklonjeno glavo. Zaradi tega dogodka je sv. Katarina Aleksandrijska priprošnjica za zdravo pamet.

8. VREMENSKA HIŠICA

V vasi Topol leži na nadmorski višini 685m edina meteorološka postaja v Polhograjskem hribovju. V sredstvih obveščanja jo imenujejo Katarina nad Ljubljano.

Prvo meteorološko postajo so v vasi postavili 1. septembra 1895 na nadmorski višini 730m. Z opazovanjem in meritvami je začel Franc Dolinar. Na postaji 4. reda je opazoval in meril višino padavin in snežne odeje ter meteorološke pojave do marca 1904.

Z opazovanjem je do maja 1908 nadaljeval Janez Meršolj.

Meritve in opazovanja so znova stekle 1. novembra 1924. Župnik Andrej Pavlin je opravljal delo do aprila 1941.

Med 1. aprilom 1941 in decembrom 1948 ni bilo meritev.

Od decembra 1948 je bil meteorološki opazovalec Jakob Belec.

15. maja 1954so postajo prestavili 22m nižje, k Jožetu Koširju, ki je opazoval vreme do julija 1989.

Od 1. septembra 1989 stoji klimatološka postaja 685m nad morjem. Opazovalka Pavla Sušnik opazuje in meri vremenske pojave trikrat dnevno: ob 7., 14. in 21. uri oziroma ob 8., 15. in 22: uri po poletnem času.

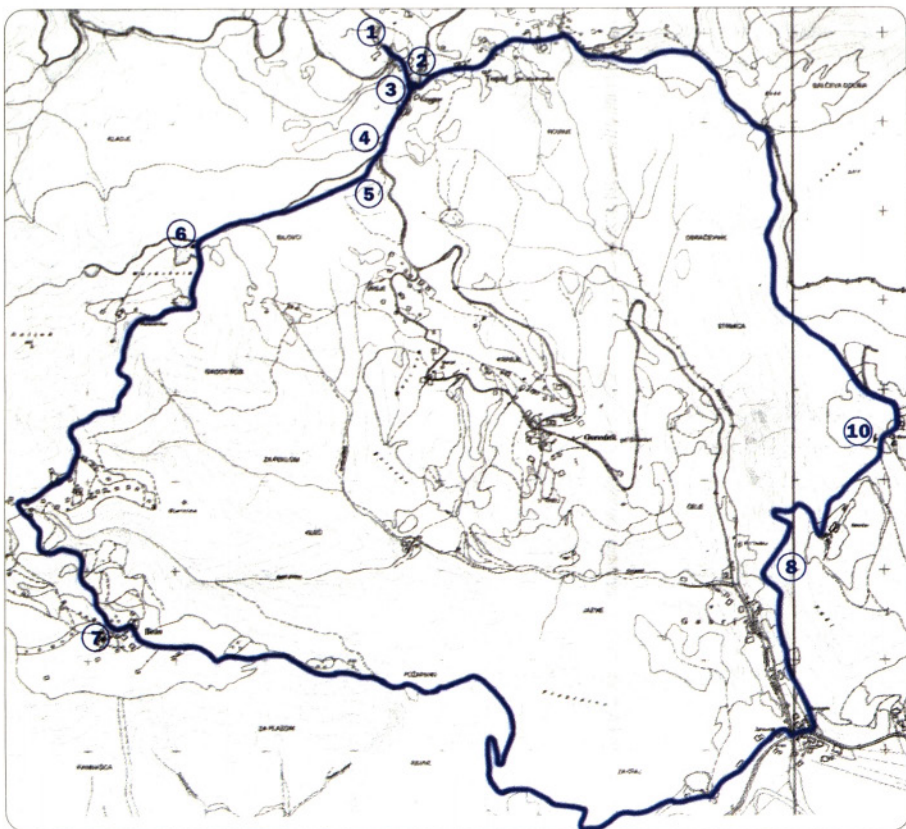
V vseh treh terminih meri temperaturo zraka, smer in hitrost vetra in opazuje oblačnost. Zjutraj izmeri višino padavin, višino na novo zapadlega snega in snežne odeje. Zvečer odčita še vrednosti najvišje in najnižje dnevne temperature. Higrograf izrisuje krivuljo vlage zraka. Tudi med opazovalnimi termini opazuje in beleži čas začetka, konca in jakost pojava: dež, sneg, točo, poledico, bliskanje, mavrico... Opazovalka zabeleži tudi škodo, ki nastane zaradi meteoroloških pojavov.

2. UČNA POT: PO POTI SUHIH HRUŠK IN KRAŠKIH POJAVOV

Poti so naša preteklost in prihodnost. Našo je čas že močno zabrisal. Prehodili smo jo znova in na njej spoznali del krajevne zgodovine, prvič okusili kuhane suhe hruške, prvič videli in slišali, da košček skrivnostnega kraškega sveta leži kar pred našim domačim pragom. Kadar po izhोजenih stezicah, hribih in dolinah hodiš s prijatelji, je pot krajša, zabavnejša in ostane prežeta z nepozabnimi vtisi.

IZHODIŠČE: Parkirišče pri Podružnični OŠ Topol (krožna pot)

Legenda:

1. PARKIRIŠČE
2. KAPELICA
3. KAŽIPOT

4. SPOMENIK NOB
5. OSTATKI 2. SV. VOJNE
6. KAMNOLOM
7. KMETIJA PR' LENART

8. PLEZALNA STENA
9. KRAŠKA PLANOTA RAVNIK
10. VRTAČA

DOLŽINA POTI: 2 h 10 min brez postanka

1. PARKIRIŠČE

Od parkirišča se podamo mimo mlake do prvega križišča, v katerem najdemo kapelico in kašipot.

2. KAPELICA

Uradnih podatkov kdaj, kdo in zakaj je bila kapelica postavljena nismo našli. Kolikor daleč nazaj seže spomin ljudi, je stara najmanj 200 let. Zanj je dolga leta skrbela "Šuštarjeva mama" Ivana Bukovec, ki je pred okoli 25 leti prispevala denar za njeno obnovo. Freske je obnavljal gospod Ladislav Lampič, prof. kemije in duhovnik. Leta 2004 se je obnove lotila KS Katarina, del sredstev je prispevalo tudi TD Katarina. Zunanjo, zahodno stran kapelice krasí freska Sv. Florjana, vzhodno pa freska Brezmadežne Marije z rožnim vencem v roki. Na notranji, zahodni strani najdemo fresko Sv. Jakoba s popotno palico in culo, na vzhodni strani pa Sv. Katarino s kolesom in mečem. V kapelici stoji kip Srca Jezusovega.

69

SV. JAKOB STAREJŠI (25. julija)

Prvi mučenec med apostoli, obglavljen v Jeruzalemu. V 7. stol. so bile njegove kosti prenesene v Španijo. V srednjem veku so na božjo pot, ki je vodila tudi čez naše kraje, k njegovemu grobu, v Santiago de Compostela, romali tudi Slovenci. Velja za kmečkega svetnika. Tedaj mora biti košnja opravljena, pšenica požeta in v kozolcu, ajda vsejana,... Pozneje postane tudi zavetnik vseh romarjev. Od 12. stol. ga upodabljajo kot romarja z značilnim klobukom, palico, torbo in čutaro. Po njem se posušena bučka z vodo, ki so jo nosili romarji za pasom, imenuje "jakobova flašca".

SV. KATARINA (25. novembra)

Mučenica, ki so jo mučili na kolesu. Iz njenega groba na Sinaju naj bi kapljalo olje s čudežno močjo. Po legendi iz 7. stol. je znala prepričljivo zagovarjati krščanstvo pred 50 učenjaki. Velja za zavetnico profesorjev, študentov, dijakov, zavetnico zdrave pameti.

SV. FLORJAN (4. maja)

Rimski častnik, ki je v času Dioklecijanovega preganjanja preстал mučeništvo in bil vržen v reko Anizo. Upodobljen je kot rimski vojščak, ki z golido zliva vodo na gorečo hišo. Od 19. stol. je zavetnik gasilcev in mlinarjev. Velja tudi za priprošnjika pred sušo, povodnijo in vojsko.

3. KAŽIPOT

Na križišču vodijo poti proti cerkvi sv. Katarine in sv. Jakoba, Rogu in Jeterbenku, proti Slavkovemu domu in Golemu Brdu, Ravniku in Toškemu Čelu, Robežu, Grmadi in Tošču.

Naša pot pa nas vodi v vasico Belo, do kmetije odprtih vrat Pr' Lenart. Pot nadaljujemo mimo gostilne Dobnikar, mimo kozolčkov in desnega odcepa za Robež.

70

4. SPOMENIK NOB

Spomenik je postavljen padlim borcem in umrlim v taboriščih od leta 1941 do 1945. Postavili so ga krajsani na dan borca, leta 1978. Izklesal ga je France Tavčar. Kamnit podstavek in oblika griča sta delo krajana Jožeta Koširja starejšega.

Od spomenika se sprehodimo do kozolčka.

KOZOLČEK

Sporočilo na njem nas vabi na pot po bregovih-Dolomitov vrhovih. Po makadamski cesti se lahko odpravimo proti Grmadi in Tošču, v svet zaščiteneh rastlin kranjske lilije, blagajevoga volčina, jozefice in clusijevega svišča, svet divjega petelina in gamsa. PUSTITE JIH ŽIVETI!

Za kozolčkom se po gozdni stezici povzpneemo do klopce.

5. OSTANKI 2. SVETOVNE VOJNE

Trije betonirani podstavki v gozdu pričajo o nemško-italijanski okupacijski meji, ki sta jo okupatorja slovenskega ozemlja določila leta 1941. Les za žično ograjo so Nemci začeli pripravljati spomladi leta 1942. Ker jim je bila pri postavljanju meje hiša Kopač Valentina (Štancarja) v Ravniku na poti, so jo podrli, njega s številno družino pa izselili in mu dali malo kočico v Gutah. Meja, ločena z bodečo žico in varovana z bombami, je bila dolga 171 km. Na našem področju je potekala v smeri Toško Čelo-Ivovk-pod gostilno Dobnikar-nad Selišjem (naša stojiščna točka)-čez peskokop-po grebenu Goljeka do Grmade-Tošča in naprej do Primorske. Raztezala se je od 30-40 m široko, ponekod celo 100-200 m. Tudi na Toškem Čelu so stali 4 stebri, ki so bili med seboj oddaljeni 6 m. Na njih je stala lesena konstrukcija, s katere so okupatorji nadzorovali mejo. Mejo so redno nadzorovale tudi nemške patrulje. Nemci so imeli glavno komando v župnišču pri cerkvi sv. Katarine. Med bivanjem so na zahodni steni zgradili bunker, ki so ga farani podrli, ko so obnavljali fasado.

6. KAMNOLOM

Po grebenu pridemo na makadamsko cesto. Sledimo markaciji ali nadaljujemo po cesti. V kamnolomu zavije cesta levo in strmo navkreber, mimo odcepa za Grmado. Na prevalu se začne spuščati. Čez nekaj časa zagledamo na levi strani ceste znak za naselje Belo. Prispeli smo na Ojstrice, ki jih prepoznamo po številnih novogradnjah. Sledimo smerokazu Pr' Lenart, ki nas po cesti pripelje do starega vaškega jedra na Belo.

7. VAS BELO

Belo je gručasto naselje, ki leži na nadmorski višini 683 m. Vas je bila prvič omenjena v urbarju za Polhov Gradec že pred nekaj več

kot 500 leti, natančneje leta 1498. Zapis Nabela, Nabelin, Vinnderwela, An der Wella, An der Welli pričajo le o datjavah, ki so jih bili vaščani dolžni plačati graščaku. Urbar hrani Arhiv Slovenije (Vicedomski arhiv, fasc. I. 43).

TEKST IZ URBARJA IZ LETA 1498

Mabela in hucbn

Katrina vдова od ene kmetije
 Činza 2 marki
 Pravica Sv. Jurija 1 prašiček
 Kokoši 3
 Tovarjenje 1

Andrej plača od ene kmetije
 Činza 2 marki
 Pravica Sv. Jurija 1 prašiček
 Kokoši 3
 Tovarjenje 1

Jurij Geotzan plača od ene kmetije
 Činza 2 marki
 Pravica Sv. Jurija 1 prašiček
 Kokoši 3
 Tovarjenje 1

PREVOD

Katrina vдова od ene kmetije
 Činza 2 marki
 Pravica Sv. Jurija 1 prašiček
 Kokoši 3
 Tovarjenje 1

Andrej plača od ene kmetije
 Činza 2 marki
 Pravica Sv. Jurija 1 prašiček
 Kokoši 3
 Tovarjenje 1

Jurij Geotzan plača od ene kmetije
 Činza 2 marki
 Pravica Sv. Jurija 1 prašiček
 Kokoši 3
 Tovarjenje 1

72

Že pred 500 leti so vas sestavljale tri kmetije. Do danes so arhitekturno podobo ohranile vse tri skoraj v celoti. Domačija Pr' Lenart je spomeniško zaščiten. Obsega stanovanjsko in preužitkarsko hišo, kaščo, hlev s senikom, čebelnjak, sušilnico za sadje, toplar, spominsko ploščo Liziki Jančar - Majdi.

STANOVANJSKA HIŠA je pritlična, zidana, z letnico 1858 na portalu. Stavba je namenjena bivanju, kuhanju, spanju in delu. Zasnova tlorisa izhaja iz 16. stoletja.

Skozi glavni vhod vstopimo v vežo, iz veže v kuhinjo ali "hišo" (izbo, sobo). Iz kuhinje pridemo v shrambo (špajzo), iz "hiše" naprej v kamro, kot so nekoč pravili kmečki spalnici.

V glavnem prostoru, "hiši", stoji v notranjem kotu krušna peč za ogrevanje in sušenje (perila, zelišč).

Obdana je s klopmi. Diagonalno nasproti je "bogkov

kot", pod njim miza in klopi. Ob stenah omare, skrinje.

V "hiši" je bil poseben delovni kot, "cimper kot", delavnica. V njem je obrtnik, ki je prišel na dom, opravljal razne rokodelske dejavnosti.

V "hiši" so jedli, delali, spali, sprejemali goste, praznovali in se poslavljali od rajnih.

PREUŽITKARSKA HIŠA: V njej je največkrat živel že onemogli gospodar z ženo, ko je izročil posestvo.

Prejemnik posestva mu je moral zagotoviti stanovanje, hrano in obleko. Včasih je bila del preuzitka kaka glava živine, določeno sadno drevo ali manjše zemljišče.

KAŠČA je samostojna stavba, v kateri so shranjevali žito, suhe mesnine in sadje.

HLEV je prostor za živino, ki samostojno stoji zraven hiše. V njem je prostor za steljo in seno, običajno nad pritličjem. V hlevu je živina privezana ob jasli.

SENIK je prostor ali stavba za spravilo in shranjevanje sena.

ČEBELNJAK je samostojna lesena stavba za čebelje panje. Stavba ima dvokapno streho in odprto pročelje, v katerem stojijo panji.

SUŠILNICA ZA SADJE je zgrajena iz kamna. Pri tleh ima kuriščno odprtino. V sušilnici so ena nad drugo naložene lese, na katere stremo sveže sadje.

TOPLAR je vrsta kozolca iz dveh vzporedno postavljenih stebrov z latami. Pokrit s štiri ali dvokapno streho. Namenjen za sušenje poljskih pridelkov, zlasti žita

v snopih, fižola, sena, ki jih v nadstropnem delu in pod streho skladiščijo. Vanj spravljajo tudi vozove in različno poljedelsko orodje. Stojijo blizu doma ali ob polju.

Posebno pozornost pritegnejo umetelno izrezljana vhodna hišna vrata s portalom, ki nosi častljivo letnico 1858. Občina Medvode jih je poimenovala "zelena vrata glavnega mesta" in so zaščitni znak Turistične zveze Medvod. Simbolizirajo vstop v zeleno zaledje občine Medvode, Krajinski park Polhograjskih Dolomitov, ki nudi možnost rekreacije in sprostitve od sodobne naglice utrujenim ljudem.

Leta 2004 je domačija na stečaj odprla vrata utrujenim popotnikom. Posebnost, s katero se lahko okrepcamo na domačiji,

MEDVODE
zelena vrata glavnega mesta
The Green Door to the Capital City
Grünes Tor zur Hauptstadt

so kuhane suhe hruške, ki jih sušijo v sušilnici še na tradicionalni način. Nekoč so jih v vasi gojili vsaj 36 različnih vrst!

Zelenke, rumence, rjavke, tepke, setniške, mokaerce, kongresnice, vrhnčanke, putrne, šivovke, rožmarince, fajfarce, drobnice, jajčnce, štule, prsedovke, pšeničnice, plašarce, ipavke, ledarce, trnovke, špehule, vodenice, usranke, rančevke, bržiške, medgane, jakobke, krvojence, ceplence, sladkulce, ta suhe, dunajska slava, krhlovke, rovtarce, špurgarce.

Iz vasi nas

kažipot usmeri v Žirovnik. Na začetku poti se nam na levi strani odpre čudovit pogled na prisojno polico, kjer ležijo od leve proti desni vasi Tebovec (sv. Florjan), Brezovica (sv. Jakob) in Topol (sv. Katarina), vsaka s svojo cerkvico. Po kolovozu nadaljujemo pot do prvega gozdčička in sledimo markacijam. Po senčnem gozdnem kolovozu se spuščamo navzdol vse do Hrastenic. Nadaljujemo čez dvorišča hiš do glavne ceste. Zavijemo levo čez most, gremo mimo asfaltiranega odcepa, ki vodi proti Osredku, Topolu (Katarini) in Belemu. Na naslednjem makadamskem odcepu spet zavijemo levo, kjer nas kažipot usmeri proti Sv. Katarini.

Pot se vije v brib. Na desni strani bomo kmalu zagledali manjšo naravno plezalno steno, opremljeno s klini.

S ceste pred domačijo Seničar zavijemo levo na markirano stezo v gozdčiček. Kmalu nad sabo zagledamo domačijo Ravnikar. Prispeli smo v Ravnik.

8. RAVNIK

Ravnik je manjša, a izrazita apnenčasta planota, razjedena s plitvimi vrtačami. V večini je poraščena z gozdom. Razteza se v smeri proti Toškemu Čelu.

Del Ravnika, po kateri nas vodi pot, je odprta valovita travnata planjava, na kateri opazimo vrtačo.

10. VRTAČA

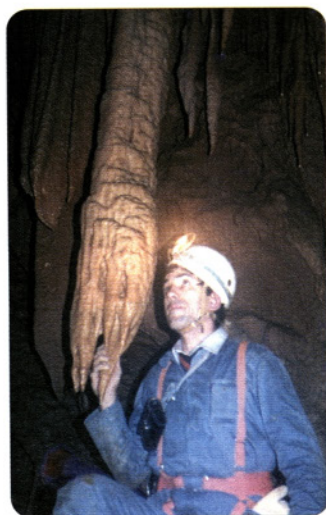

Vrtača je ena najpogostejših kraških pojavov. Nastane zaradi vode, ki pronica skozi razpoke v notranjost zemlje in raztaplja apnenec. Vrtača je skledaste oblike in ima ravno dno. Dno je pokrito z rdečo prstjo ali jerino. Rdeča prst ali jerina je tisti del apnenca, ki ga voda ni mogla raztopiti, zato se je počasi nabiral na dnu vrtače.

Kmetom na krasu primankuje obdelovalnih površin, zato pogosto obdelajo dno vrtače. Neobdelane vrtače zarašča robidovje in grmičevje.

Vrtača je v Ravniku nastala zaradi karbonatnih tal, ki so značilna za višja območja Polhograjskih Dolomitov. Apnenec je tu temno-sive barve, zato je tudi zemlja črnikasta.

ALI VEŠ: Na področju Ravnika ne moremo mimo dveh zanimivosti, ki nista neposredno na naši poti.

Malinca v svoji lepoti

PODZEMNA JAMA MALINCA

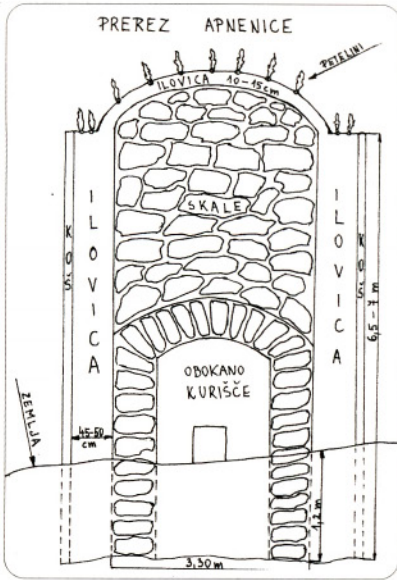
Izredno lepa na tem območju je podzemna kraška jama Malinca, ki je v celoti zakapana. Medvoški jamarji pravijo, da ima vse, kar imajo velike jame.

Na vhodu je kapnike poškodovala zmrzal. Kmalu po vstopu se jama počasi zoži. Prispemo do prvega brezna. Skozi njegove strme ožine se spustimo po 5 m dolgi lestvi. Sledi najtežji del. Z dna brezna vodi ozek blaten rov na vrh 17 m globokega brezna. S kar neprijetnim občutkom se spustimo 27 m globoko. Stene jaška so oblečene v sigo najlepših barv. Na dnu brezna sledimo nekdanjemu vodnemu toku. Vsepovsod kapniško okrasje, med drugim tudi tisto najredkejše-korale, ponvice vode in nenavadne tvorbe. Na koncu se jama slepo konča, zato je povratek nazaj možen le po isti poti.

Jama je izredno težko dostopna. Njen ogled je možen le pod vodstvom izkušenih jamarjev.

APNENIČARSTVO

Ljudsko izročilo pravi, da so v Ravniku žgali tudi apno. Z njim so oskrbovali Ljubljano, ko so jo po hudem potresu, leta 1895, začeli obnavljati.

Apnenica v prerezu

Leta 1967 sta apnenico postavila še danes živeča Rudolf Malovrh in Ivan (Ivko) Setnikar. To apno je za gradnjo hiše uporabil tudi moj oče (op.p.).

Apneničarstvo, tudi apnarstvo, žganje apna je postopek pridobivanja apna z žganjem apnenca pri temperaturi nad 900° C.

Apno so žgali v apnenicah. Prostor, kamor so jo postavili, so najprej poglobili za okoli 1,2 m. Sestavljena je bila iz velikega valjastega pletenega koša. Koš so spletili iz leskovih, bukovih in gabrovih palic. V premeru je meril 4-4,5 m, v višino pa je segal 6,5-7 m. Znotraj so ga obložili z ilovico. Na dnu koša so najprej iz kamnja sestavili obok s kuriščem, nato pa kamenje naložili v koš do vrha. Na vrhu so skale po 48. urah zasuli z 10-15 cm ilovice, v katero so naredili zračnike. Skoznje so po 78. urah začeli sikati ognjeni petelinčki, kar je bilo posebej lepo videti ponoči.

Apnenico take velikosti so štirje moški sestavljali deset dni, kurili pa 6-7 dni. Iz nje so dobili 21,5-22 ton apna.

Apno so uporabljali v gradbeništvu, v strojarstvu,

usnarstvu, za beljenje bivališč, za gnojenje in konzerviranje jajc.

76

Mimo vrtače se povzpnejo po stezi čez travnik in v gozdiču sledimo smerokazu.

Pri klopki zavijemo na levo. S steze pridemo na makadamsko cesto. Nadaljujemo naravnost. V križišču stoji kozolček z dobrodoščilo.

Zopet zavijemo na levo. Krožno pot sklenemo pri kapelici, ki smo jo že opisali na začetku poti.

Zavijemo desno in po 100 m boje ugledamo cilj-parkirišče pred Podružnično OŠ Topol.

Učno pot smo raziskali: Jan Maletič, Gregor Trampuš, Jan Kršinar, Mateja Čarman in Tobija Orgrizek pod vodstvom mentorice Polone Kožlakar.

OBČINA MEDVODE

Sponzor
obnove
fasade na
POŠ Topol

Svet v barvah

ROTARY CLUB MEDVODE

BRINOX INŽENIRING d.o.o.

Sora 21, 1215 Medvode, Slovenija
www.brinox.si, E-mail: info@brinox.si

Tel.: +386 1 361-97-30
Fax: +386 1 361-97-20

**SAVSKE
ELEKTRARNE
LJUBLJANA d.o.o.**

DASTAFLOX®
predelava PTFE
NOVAK STANKO s.p.

ZASTOPSTVO:

W. L. GORE & ASSOCIATES GMBH
DICHTUNGSTECHNIK

STANE NOVAK, univ. dipl. oec.

e-mail: dastafloXsp@siol.net

Vaše 11c, 1215 Medvode
Slovenija
tel./fax: 01 361 10 11

Gostilna ☎ 01/361 10 85, 041/796 086

Pr' JUR
Katarina

Podobnikar Dušan s.p.

OSREDEK PRI DOBROVI 4

tel.: 01 361 22 90,

041 637 497

CEMENTNI IZDELKI

JARC

Franc Jarc
ing. gračb.

Vaše 10/a
SI - 1215 Medvode
Slovenija
tel.: 01 36 17 936, 36 11 154
fax: 01 36 11 935
http://www.jarc.si
e-mail: franc.jarc@siol.net

**AVTOBUSNI IN
KOMBI PREVOZI**

MAJK
KLANJ

tel.: 04/ 23-54-820, fax: 04/ 23-54-821, GSM: 041/ 686-778

**SERVIS IN MONTAŽA
OGREVALNIH NAPRAV**

FRANJO PETAČ

Štalčeva ul. 1, Medvode
Tel.: 01/361 45 86
GSM.: 041/649-975

Sten Vilar, **Studio Anima**
profesor pedagogike, animator in igralec

ANIMACIJA · GLEDALIŠCE · VZGOJA · IZOBRAZEVANJE

Bizantova 12, 1215 MEDVODE
Telefon: 01 361 76 40 · GSM: 041 722 579
e-pošta: studioanima@siol.net
internet: www.studio-anima.si

**STEKLARSTVO in ALU
KONSTRUKCIJE**

TEL: 01/361 77 07

**MARJAN
OMANOVIČ**

MIZARSTVO VAŠE
VAŠE 32. MEDVODE

JOŽE LOČNIŠKAR

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki so s svojo pisano besedo, slikovnim gradivom, strokovno pomočjo ali kako drugače pripomogli k izidu zbornika ob 50-letnici naše šole.

Posebna zahvala tudi vsem sponzorjem, ki ste s svojim prispevkom omogočili obeležitev jubileja.

REPUBLIKA SLOVENIJA
OSNOVNA ŠOLA PRESKA
PODRUŽNIČNA OSNOVNA ŠOLA
TOPOL